

ที่ระลึกเนื่องในโอกาสพิธีเปิด ห้องสมุดประชาชน

" เฉลิมราชมารีย์ "

อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี

สยามบรมราชกุมารีอาศิรวาท

ขอประนม บังคมกราบ แทบพระบาท
พระทรงเป็น นางแก้ว ส้มพระนวม
พระเป็นศูนย์ รวมใจ ในประเทศ
ด้วยพระบารมี ปกเกล้า ปกชีวิ
แม้มีภัย พิบัติตล ชลพระเนตร
เปลี่ยนความทุกข์ เวทนา สสารพัน
ทรงเสด็จเห็น ทนทางแก้ แก้ปัญหา
พบปัญหา มากเพียงใด ให้คำนึง
เป็นบุญของ พองไทย ในประเทศ
ทรงส่งเสริม เติมความรู้ สู่ประชา
ถึงอยู่ป่า อยู่ดง พงรกชฎ
ด้วยพระบารมี พระองค์ไซ้ให้พากเพียร
พระตำรัส ยิ่งใหญ่ พระให้อ่าน
สถานที่ ไม่มีจัด พระจัดมา
พระบาทหย่า ทวีสินไทย ไครก็รู้
ทั้งอาชีพ การศึกษา ดีกว่าเดิม
พระตำริ เพื่อส่งเสริม การศึกษา
พระมิ่งขวัญ อยู่บนฟ้า แต่มาตล
ร่วมสร้างแหล่ง ศึกษา ทาความรู้
ห้องสมุด แหล่งค้นคว้า ค่าอันนั้

บรมราช กุมารี ศรีสยาม
ทั่วเขตคาม แสนรัก และภักดี
อยู่เหนือเศศ พองไทย ได้สุทธิ
พระคุณมี สันค้ำ กว่าราพัน
เกิดอาเพศ บาทพระองค์ ทรงย้าผัน
ให้พบวัน แห่งความหวัง อีกครั้งหนึ่ง
สร้างปัญญา พาเรียนรู้ ดูให้ซึ่ง
ประชาพึง ต้องเรียนรู้ คู่ชีวา
สายพระเนตร เห็นทุกด้าน การศึกษา
แกธิดา กุลบุตรไทย ได้เล่าเรียน
พระทรงจัด โครงการให้ ได้อ่านเขียน
หวังได้เปลี่ยน ความไม่รู้ สู่ปัญญา
งบประมาณ ไม่มีให้ พระให้ทา
กำลังใจ ชาตโนป่า พระยังเติม
ประชาอยู่ ทนใด ให้ส่งเสริม
พระทรงเริ่ เพิ่มความคิด พิชิตจน
สุขอุวา พาชื่นใจ ตั้งได้ฝน
ให้กมล คนทั่วไทย ได้ร่วมกัน
ให้มีอยู่ ทั่วไทย ไม่แยกชั้น
พระมิ่งขวัญ พระราชทานได้ ไทยทั้งมวล

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม
ข้าพระพุทธเจ้า
นางกานดา ทองคลองไทร
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี
ร้อยกรองถวายในนาม
ข้าราชการ ประชาชน จังหวัดสิงห์บุรี

คำนำ

เนื่องในวโรกาสมหามงคลสมัยที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเป็นประธานในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ณ บริเวณวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ในวันจันทร์ที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๐ ซึ่งนับเป็นพระมหากรุณาธิคุณหาที่สุดมิได้ ยิ่งความปลื้มปิติยินดีแก่พสกนิกรชาวจังหวัดสิงห์บุรี เป็นล้นพ้น

คณะผู้จัดทำหนังสือที่ระลึกในพิธีเปิดห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอท่าช้าง ได้รวบรวมพระอัจฉริยภาพ พระราชประวัติของพระองค์ท่าน ตลอดจนประวัติความเป็นมา วัฒนธรรมและประเพณีของจังหวัดสิงห์บุรี เพื่อเป็นอภินันทนาการ และอนุสรณ์ให้ชาวจังหวัดสิงห์บุรีได้ระลึกถึงวันมหาปิติที่นำความภาคภูมิใจและชื่นชมโสมนัสของประชาชนชาวสิงห์บุรีตลอดไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

อาศิรวาท

คำนำ

ร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้

พระราชประวัติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

- ทูลกระหม่อมม้าน้อย รัตนะแห่งแผ่นดิน ๓
- ทรงเป็นนักพัฒนา ๕
- ทรงเป็นครู ๘
- ทรงเป็นแบบอย่างของบุตรที่ดี ๑๐
- ทรงรักดนตรีไทย ๑๒
- ทรงเป็นนักอนุรักษ์มรดกไทย ๑๔
- ทรงเป็นนักโภชนาการ ๑๕
- ทรงเป็นนักเขียน ๑๖
- ทรงเป็นนักพูด ๑๗
- ทรงมีพระอารมณ์ขัน ๑๘
- ทรงเป็นหนอนหนังสือ ๒๐
- ทรงรักการเรียนรู้ : เจ้าฟ้าปรีญาเอก ๒๒
- ทรงเป็นนักเดินทาง ๒๔

ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า ๒๖

- ความเป็นมาโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ๒๘
- อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี
- การจัดกิจกรรมห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ๓๐
- อาคารห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ๓๕

ประวัติจังหวัดสิงห์บุรี ๓๖

ประวัติวัดพิบูลทอง ๔๐

ประวัติพระธรรมมุณี หลวงพ่อแพ วัดพิบูลทอง ๔๓

ประวัติท่านเจ้าคุณ พระวิมลสุตตากรณี ๔๕

ประวัติอำเภอท่าช้าง ๕๐

เรือแจวพระที่นั่ง ในจังหวัดสิงห์บุรี ๕๒

- ความรู้สึกของคณะผู้แจวเรือถวาย ๕๓
- ตามรอยพระบาทพระเทพฯ ด้วยใจภักดีร่วมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย ๕๔

บรรณานุกรม

คณะผู้จัดทำ

ร่วมมือกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้
Let's join in making a literate world

ภิรมย์

ข้อความข้างต้นนี้ เป็นลายพระหัตถ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงพระราชทานในวโรกาสที่ทรงมีพระมหากุณาธิคุณ เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานเปิดการประชุมสมัชชาสากล ว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และองค์การยูเนสโก ได้ประกาศให้เป็นปีสากลแห่งการรู้หนังสือ นับเป็นปีแรกแห่งทศวรรษของการส่งเสริมการรู้หนังสือ ซึ่งจะดำเนินต่อไปจนถึง ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ในวโรกาสนี้ได้พระราชทาน พระราชดำรัสตอนหนึ่งว่า

"การรู้หนังสือ เป็นความจำเป็นสำหรับทุก ๆ ชาติที่กำลังพัฒนา ตลอดจนเป็นกิจกรรมที่จะต้องร่วมมือกันส่งเสริมให้บรรลุผลให้ได้ ถ้าปราศจากพื้นฐานการรู้หนังสือของประชาชนในประเทศแล้ว ความพยายามในการดำเนินการพัฒนาย่อมไร้ผล การรู้หนังสือเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการที่จะนำไปสู่จุดหมายอันสูงสุด นั่นก็คือ ทำให้มนุษยชาติเกิดความสุขสมบูรณ์พูนสุขเช่นว่านี้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย และเป็นเรื่องที่มีคุณค่ามาก หากพวกเราทุกฝ่ายจะร่วมแรง ร่วมใจกันเพียรพยายามไปสู่จุดหมายนี้" •

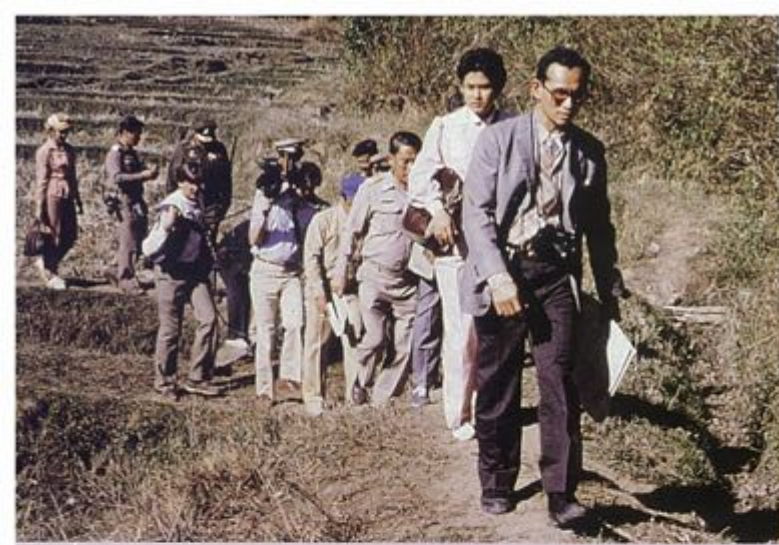

ทูลกระหม่อมน้อย รัตนะแห่งแผ่นดิน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชสมภพ เมื่อวันที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๑๘ ณ พระที่นั่งอัมพรสถาน พระราชวังดุสิต ภายใต้นามว่า สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตาทิวัตินาตุลโสภาคย์ ทรงมีพระนามเล่นว่า ทูลกระหม่อมฟ้าหญิงน้อย สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นพระราชธิดาองค์ที่ ๒ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เมื่อครั้งยังดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตาทิวัตินาตุลโสภาคย์ ได้ทรงปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จด้วยดี อีกทั้งมีพระราชจริยวัตรอันดียิ่ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อมให้ประกาศสถาปนาเฉลิมพระนามตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตาทิวัตินาตุลโสภาคย์ สยามบรมราชกุมารี ในพระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษาวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจวบจนวันนี้ ด้วยพระทัยที่มุ่งบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์เพื่อราษฎรและประเทศชาติบ้านเมือง ด้วยพระเมตตาธรรม ตลอดจนพระราชจริยวัตรอันงดงาม สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงเป็นศูนย์รวมแห่งศรัทธา ความจงรักภักดี และความเทิดทูน ที่เหล่าพสกนิกรพร้อมใจเทิดถวายเป็นสิริมา •

ทรงเป็นนักพัฒนา

ด้วยหน้าที่ที่ต่างจากสามัญชนทั่วไป ในฐานะที่พระองค์เป็นพระราชธิดา จึงต้องทรงมีหน้าที่ต่อประชาชนมาตั้งแต่ทรงพระราชสมภพ ทรงสนพระทัยและพยายามช่วยเหลือราษฎรเสมอ ไม่ใช่จะกระทำเพราะเพียงหน้าที่เท่านั้น แต่ทรงเต็มพระทัยที่จะกระทำ ทรงตระหนักถึงความสำคัญด้านต่างๆ ที่ส่งเสริมการพัฒนาประเทศ เช่น วิชาภูมิศาสตร์แขนงต่าง ๆ ชีววิทยา วิศวกรรมพลังงาน การจัดการทรัพยากรน้ำ การทำแผนที่ การใช้เทคโนโลยี การพัฒนาแบบยั่งยืน และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งวิชาการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการพัฒนาชีวิตต่าง ๆ แล้วนำมาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์แก่พระราชมณเฑียรกิจ ในด้านการพัฒนาสังคม เพื่อประโยชน์สุขของราษฎรและแผ่นดินของพระองค์ต่อไปจนเป็นที่ประจักษ์แพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ จนได้รับการถวายรางวัลแมกไซไซสาขาบริการสังคม เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติสืบไป

นิยามของ "การพัฒนา"

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้ทรงปฏิบัติมาก่อน การพัฒนา หมายถึง การทำให้ดีขึ้น ทำให้เจริญขึ้นให้ก้าวหน้าขึ้น รวมทั้งการยกฐานะความเป็นอยู่ของคนไทยให้ดีขึ้น ดังที่ได้พระราชทานสัมภาษณ์แก่เจ้าหน้าที่สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๘ ความตอนหนึ่งว่า

"...เหตุที่ขอการพัฒนาช่วยเหลือประชาชนนั้น เห็นจะเป็นเพราะความเคยชิน ตั้งแต่เกิดมาจำความได้ก็เห็นทั้ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงคิดหาวิธีต่าง ๆ ที่จะยกฐานะความเป็นอยู่ของคนไทยให้ดีขึ้น ได้ตามเสด็จเห็นความทุกข์ยากลำบากของพี่น้อง เพื่อนร่วมชาติก็คิดว่าอะไรควรช่วย ไม่ควรนิ่งดูตาย เมื่อโตขึ้นพ้อมีแรงทำอะไรได้ก็ทำไปอย่างอัตโนมัติ โดยทำตามพระราชกระแส หรือทำตามแนวพระราชดำริ การช่วยเหลือประชาชนเป็นหน้าที่ของสถาบันพระมหากษัตริย์ ต้องทำประจำอยู่แล้ว..."

ความหมายของข้อความ การยกฐานะความเป็นอยู่ของคนไทยให้ดีขึ้น หมายถึง จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง ไปในทิศทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม เน้นที่ "ความเป็นอยู่ของคนไทย" คือสภาพทั้งหลายทั้งปวงที่พบเห็นกันอยู่ทั่วไปใน สังคมไทย ทั้งสภาพความเป็นอยู่ทางสังคม และเศรษฐกิจ การดำเนินงานพัฒนาส่วนใหญ่จึงมุ่งไปสู่ประชาชนในชนบท ที่มีปัญหาความขาดแคลน ทุรกันดาร โดยในบทสัมภาษณ์ดังกล่าว ทรงมีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาชนบทไทยว่า

"...คนไทยเป็นจำนวนมากอาศัยอยู่ในชนบท เมื่อมีคนอยู่มากย่อมมีปัญหาหากเป็นธรรมดา ปัญหาชนบทเกี่ยวเนื่องด้วยการดำเนินชีวิตของประชาชนและการทำมาหากิน ส่วนใหญ่ผู้ที่ อยู่ในชนบทจะประกอบอาชีพขึ้นอยู่กับปัจจัยหลาย ๆ อย่าง เช่น ที่ดิน น้ำ พันธุ์พืช แรงงาน ดินฟ้าอากาศ และตลาด ถ้าสิ่งใดสิ่งหนึ่งขาดแคลน รายได้ก็จะน้อย ผลผลิตอาหารได้ไม่พอกิน อันเป็นผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ เช่น สุขภาพร่างกายไม่สมบูรณ์แข็งแรง ไม่มีเรี่ยวแรงทำงาน ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษา อันจะทำให้พัฒนาตนเองได้ยาก เมื่อหมดหนทางหากิน ผู้ที่อยู่ใน ชนบทก็มักจะหาทางเข้าสู่เมือง และต้องเผชิญปัญหาต่าง ๆ อีก ฉะนั้น การแก้ปัญหชนบท จึงเป็นการช่วยแก้ไขปัญหาทั้งชนบทและปัญหาในเมือง..."

เมื่อมองอีกนัยหนึ่ง ก็เห็นเป้าหมายของการพัฒนา คือ การพัฒนาคน ให้ มีคุณภาพ มีความรู้ มีคุณธรรม เป็นพลเมืองดีของประเทศ ดังที่ได้พระราชทาน พระราโชวาทแก่คณะผู้ปฏิบัติงานโครงการตามพระราชดำริ ในพุทธศักราช ๒๕๔๒ และ ๒๕๔๓ ตามลำดับ ซึ่งได้เชิญมาบางส่วน ดังนี้

"...การปฏิบัติงานอย่างที่เราทำกันอยู่ คือเพื่อให้เยาวชนของชาติมีสุขภาพอนามัยที่ดี มีความรู้ความสามารถที่จะรู้ทั้งทางด้านวิชาการ ทั้งการงานอาชีพ เพื่อให้เป็นคนที่มี สมบูรณ์ เป็นทรัพยากรหรือเป็นกำลังสำคัญของชาติ..."

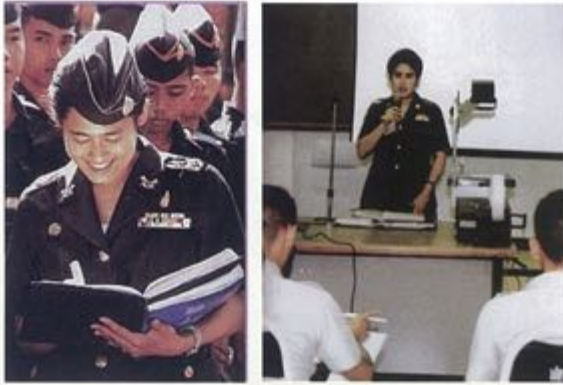

ทรงเป็นครู

" เพราะต้องการจะเป็นครู "

พระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตอบคณาจารย์ผู้สอบสัมภาษณ์ที่ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ย้อนหลังไปในอดีตเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๑๔ กับคำถามที่ว่า "เพราะเหตุใด พระองค์ทรงเลือกศึกษาในคณะอักษรศาสตร์" คำตอบของพระองค์แสดงให้เห็นถึงสภาวะของความเป็นครูที่ทรงตั้งพระทัยอย่างแน่วแน่ ความแน่วแน่ที่จะทรงก้าวเข้าสู่ อาชีพที่เปรียบเสมือน "เรือจ้าง"

พระองค์ก็ได้สัมผัสบรรยากาศความเป็นครูครั้งแรก สัมผัสอาชีพเรือจ้าง โดยได้ทรงเป็นอาจารย์พิเศษบรรยายวิชาอารยธรรม (เฉพาะบางหัวข้อ) แก่นิสิตชั้นปีที่ ๑ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากนั้นต่อมาปี ๒๕๒๓ ทรงรับเป็นองค์ปาฐกบรรยายพิเศษ วิชาประวัติศาสตร์ไทยให้แก่นักเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า ในหัวข้อเรื่อง "การพัฒนาบ้านเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว"

ตั้งแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๒๓ เป็นต้นมา กว่าสองทศวรรษแห่งการทรงเป็น "ทูลกระหม่อมอาจารย์" ของเหล่านักเรียนโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้ทรงอุทิศกำลังพระวรกาย และพระทัยแก่การสอนอย่างเต็มที่ และทรงพัฒนาหลักสูตรให้มีสาระที่ทันสมัยตามความก้าวหน้าทางวิชาการ ทรงร่วมบรรยายวิชาพื้นฐานอารยธรรมไทย ประวัติศาสตร์ไทย ประวัติศาสตร์โลกร่วมสมัย ประวัติศาสตร์ยุโรป ประวัติศาสตร์

อเมริกา ประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และประวัติศาสตร์เอเชียตะวันออกเฉียง ในการสอนแต่ละครั้งทรงค้นคว้าเขียนคำบรรยายที่เปี่ยมด้วยสาระความรู้ อันน่าสนใจพระราชทานแก่นักเรียน และเตรียมสื่อการสอนหลากหลายประเภทมาประกอบการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป และทรงร่วมการประชุมทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศอยู่เสมอ

"ทรงเข้ารับราชการทหาร"

เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๒๓ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงตัดสินพระทัยเข้ารับราชการในกองทัพบก โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ซึ่งเป็นสถาบันที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระปิยะมหาราช ทรงจัดตั้งขึ้นด้วยพระบรมราชปณิธานที่จะให้การศึกษาอบรมและดำเนินการฝึกนักเรียนนายร้อย เพื่อออกไปรับราชการเป็นนายทหารของกองทัพบก ดังเห็นได้จากพระราชนิพนธ์เรื่อง "๑๐ ปีในรั้วแดงกำแพงเหลือง" ความตอนหนึ่งว่า

"...พลตรียุทธศักดิ์ คล่องตรวจโรค ซึ่งเป็นราชองครักษ์และเป็นคนคุ้นเคยกับข้าพเจ้าเข้าดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า มาชวนให้ข้าพเจ้าเข้าทำงานที่โรงเรียน จปร. เป็นอาจารย์สอนประวัติศาสตร์ ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นงานที่ข้าพเจ้าคงพอจะทำได้ในขณะนั้น ข้าพเจ้าเพิ่งสำเร็จการศึกษา มีความกระตือรือร้นที่จะทำอะไรที่สร้างสรรค์ ทำตัวให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติและสังคมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ยิ่งไปกว่านั้นข้าพเจ้ายังมีใจรักที่เป็นครู จึงตกลงใจรับราชการที่นี่ ได้ดำเนินการเรื่องเอกสารการสมัครเข้าทำงานครบตามระเบียบปฏิบัติที่ได้รับคำแนะนำ...."

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงดำรงตำแหน่งอาจารย์สอนในสายวิชาประวัติศาสตร์ ทรงวางแผนการสอนและทรงปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้ทันสมัยและเหมาะสมกับนักเรียนนายร้อยอยู่เสมอ เช่นวิชาประวัติศาสตร์เอเชียอาคเนย์ ซึ่งเป็นวิชาที่ให้ความรู้พื้นฐาน รวมทั้งวิเคราะห์สถานการณ์ประเทศเพื่อนบ้าน ช้างเคียงของไทย ที่มีความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับไทยทั้งทางด้านการเมืองและการทหาร จึงเป็นวิชายอดนิยมที่นักเรียนให้ความสนใจเลือกศึกษาเป็นอันมาก

นอกจากนั้น พระองค์ยังทรงเป็นที่ปรึกษาในสายวิชาสังคมวิทยา และวิชาพัฒนาชุมชน เพื่อเสริมนโยบายยุทธศาสตร์พัฒนา ทรงเป็นประธานในการจัดทำตำรา และทรงสนับสนุนการนำนักเรียนนายร้อยไปศึกษางานนอกสถานที่เพื่อให้ได้สัมผัสสถานการณ์จริง

ทรงเป็นแบบอย่างของบุตรที่ดี

"...เพราะ สิรินคร นี้ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า พระอุปัชฌาย์ ได้ตั้งชื่อและท่านบอกว่า ให้เรียกว่า ลูกแก้ว เพราะต่อไปจะเป็น รัตนาริของเมืองไทย..."

พระราชดำรัส สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่พระราชทาน แก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายพระพรชัยมงคล ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๖ ย่อมแสดงให้เห็นเป็นที่ประจักษ์ว่า สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นรัตนาริแห่งแผ่นดิน ทรงเป็นลูกแก้วแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถอย่างแท้จริง เนื่องจากทรงมีพระราชจริยวัตรที่งดงาม มีพระราชกรณียกิจ อันยังประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติ และประชาชนอย่างอเนกประการ ดังปรากฏในคำประกาศสถาปนา สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๐

พระองค์ทรงปฏิบัติพระองค์เป็น "บุตร" ที่ดีที่ทรงทำหน้าที่ของ "บุตร" ได้อย่างดีเลิศเสมอมา ด้วยทรงยกย่องเคารพ เคารพพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นอย่างยิ่งและดำเนินตามเบื้องพระยุคลบาท ทรงดูแลแบ่งเบาพระราชกรณียกิจในการพัฒนาประเทศ เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนที่อยู่ในชนบทห่างไกลและทุรกันดาร ทั้งยังทรงเป็นราชเลขานุการส่วนพระองค์ของสมเด็จพระบรมชนกนาถ ในอันที่จะรับพระบรมราโชบาย และพระราชดำริมาทรงดำเนินการสนองพระเดชพระคุณ ทั้งในทางด้านการศึกษาและด้านการบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ราษฎร เป็นการ

ดูแลพระราชกิจต่างพระเนตรพระกรรณ เป็นกำลังสำคัญของล้นเกล้าล้นกระหม่อมทั้งสองพระองค์ในการพัฒนาประเทศชาติทุกแขนงและในการดำเนินกิจการ โครงการตามพระราชดำริทุกโครงการให้สำเร็จ ด้วยดีตลอดมาอีกด้วย

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ ทรงได้รับความสำเร็จในการศึกษาอย่างงดงาม และได้ทรงบำเพ็ญพระองค์ ให้เป็นประโยชน์แก่ชาติ บ้านเมืองเป็นอเนกปริยาย ได้โดยเสด็จพระราชดำเนิรไปในการทรงเยี่ยมราษฎร ดำรวจ ทหาร ในภูมิภาคต่างๆ อยู่เสมอ ทุกแห่งหน แม้ในท้องถิ่นทุรกันดารมีภัยอันตราย ทรงถือเป็นภาระที่จะบำบัดทุกข์บำรุงสุข ตอบแทนบุญคุณของเหล่าทหาร ตำรวจ และพลเรือน ที่สละชีวิตและความสุข ในการป้องกันประเทศชาติ

ในด้านการพัฒนาประเทศทรงสนพระหฤทัยในกิจการพัฒนาทุกแขนง ได้โดยเสด็จพระราชดำเนิรไปทรงศึกษาและช่วยเหลือในกิจการโครงการตามพระราชดำริทุกโครงการ ทรงรับพระบรมราโชบาย และพระราชดำริ มาทรงดำเนินการสนองพระเดชพระคุณ ทั้งในงานด้านเกษตรและด้านการบำบัดทุกข์ บำรุงสุขของราษฎร ทรงมีพระหฤทัย มั่นคงในพระรัตนตรัย ทรงศึกษาและปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนา โดยสม่ำเสมอตลอดมา กอปรด้วยพระจรรยา มารยาท เพียงพร้อมด้วยคุณสมบัติแห่งขัตติยราชกุมารี ทุกประการ เป็นที่รักใคร่นับถือยกย่องสรรเสริญพระเกียรติคุณกันอยู่โดยทั่วไปจึงมี พระบรมราชโองการ ดำรัสสั่งให้สถาปนา สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุตากิติวัฒนาดุลโสภาคย์ เณลินพระนาม ตามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า

"...สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี..."

ทรงรถดนตรีไทย

โปรดดนตรีไทย ทั้งเล่นและฟังมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ เพราะทรงเห็นว่า ดนตรีไทยช่วยส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาติ ก่อให้เกิดความรู้รักสามัคคีชาตินิยม ด้วยทรงเชื่อมั่นว่าดนตรีไทยมิได้ถอยหลังหรือหยุดนิ่งอยู่กับที่ หากแต่ก้าวหน้ามีการสืบต่อเปลี่ยนแปลงเข้ากับชีวิตของคนไทยมาแต่อดีต แม้ในปัจจุบันดนตรีไทยก็ยังไม่มีวันดับสลาย ดังเช่นที่ได้ทรงแทรกความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาดนตรีไทยในงานพระราชนิพนธ์ เรื่อง เหตุใดข้าพเจ้าจึงชอบดนตรีไทย และยังทรงพระราชนิพนธ์บทเพลงไทยอีกมากมาย มีพระราชประสงค์จะใช้ดนตรีเป็นสื่อแทรกความคิดเห็นต่าง ๆ แก่คนฟัง เช่น ความคิดที่จะให้คนในชาติสมัครสมานสามัคคีและรักชาติ เป็นต้น จนได้รับการยกย่องเชิดชูว่าทรงเป็น "เอกอัครราชูปถัมภกมรดกวัฒนธรรมไทย"

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงฝึกเครื่องดนตรีสากลประเภทเครื่องเป่า จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จนสามารถทรงทรัมเปตโซโล นักร้องวงดุริยางค์ ในงานคอนเสิร์ตสายใจไทย และทรงระนาดฝรั่ง นักร้องวงดุริยางค์ในวงนาคาชาดคอนเสิร์ต

"...ข้าพเจ้าเคยหัดเล่นดนตรีมาหลายอย่างตั้งแต่เด็กเริ่มจากเปียโน แล้วก็มาสนใจดนตรีไทย...นอกจากเรียนดนตรีไทยแล้ว ข้าพเจ้าหัดเล่นทรัมเปต บีแฟลต ในวงแตรวง (สมัครเล่น) เล่นได้ทั้งเพลงไทยและเพลงสากล ซึ่งทำให้ข้าพเจ้าอ่านโน้ตสากลได้ดีขึ้น นอกจากนั้นยังชอบฟังเพลงโยธวาทิต มาตั้งแต่ยังเด็ก ๆ..."

“ คนตรีไทยนั้นมิใช่ไร้รสชาติ
 โสัดประสาทยินแล้วแล้วสุขสม
 ดุจดั่งได้ทิพย์ชลามาประพรม
 คลายอารมณ์ที่ขุ่นข้องหม่นหมองเอย ”

เหตุใดข้าพเจ้าจึงชอบดนตรีไทย

ทูลกระหม่อมมโนยทรงลิขิตไว้ เมื่อ ๗ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๑๘ ดังนี้

ก่อนที่ข้าพเจ้าจะเล่นดนตรีไทยนั้น เป็นระยะที่เพลงประเภทลูกทุ่งกำลังเฟื่องฟู ข้าพเจ้าได้ฟังแล้ว รู้สึกติดอกติดใจมาก เพราะหลาย ๆ เพลงที่แสดงถึงชีวิต และอารมณ์ของคนได้เป็นอย่างดี มีความสนใจติดตามฟัง และการร้องเพลงลูกทุ่งนับได้ว่าเป็นแนวทางในการที่จะมาเรียนและชอบดนตรีไทย (เดิม) ในระยะต่อมา

ตอนที่อยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ทางโรงเรียนเริ่มให้มีการหัดดนตรีไทย ข้าพเจ้าอยากหัดดนตรีไทย มากอยู่แล้ว เพราะเพิ่งเลิกเรียนดนตรีสากลไปใหม่ ๆ เลยเลือกเรียนซอด้วง

ดนตรีไทยนี้เล่นแล้วติดจริง ๆ สบโอกาสเมื่อไรต้องไปฟัง แต่ก่อนอธิบายได้ว่าชอบ เพราะชาตินิยม หลัง ๆ นี้ชอบเพราะฟังแล้วสนุกตื่นเต้น มีทิวากรส •

ศิลปะวัฒนธรรมไทย ทรงเป็นนักอนุรักษ์มรดกไทย

ในด้านศิลปวัฒนธรรมไทย พระองค์ทรงให้ความสำคัญด้วยการทำนุบำรุงและสนพระทัยในทุก ๆ ด้าน ทั้งดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย ศิลปะหัตถกรรมไทยทุกแขนง ทรงศึกษาวรรณกรรมไทยและต่างประเทศอย่างลึกซึ้ง เพื่อขยายพรมแดนแห่งความรู้ไปสู่วัฒนธรรมอื่น รวมทั้งทรงสนพระทัยผลงานจิตรกรรมทั้งที่เป็นแนวอนุรักษ์และ ศิลปกรรมร่วมสมัย และเป็นที่ทราบกันว่า ทุกครั้งที่เสด็จฯ ออกงานราตรีสโมสร พระองค์จะทรงฉลองพระองค์ ชุดไทยเท่านั้น โดยผู้ติดตามจะไม่เคยได้ยินพระองค์ท่านรับสั่งด้วยคำไทยปนฝรั่งเลย นอกจากคำนั้นเป็นคำเรียก ชื่อเฉพาะหรือศัพท์เทคนิค จึงทรงเป็นความภูมิใจของคนไทยทั้งชาติ ด้วยพระอัธยาศัยนิยมความเป็นคนไทยที่มีความเป็นตัวของตัวเอง มีความภูมิใจในชาติและวัฒนธรรมไทย ยามเมื่อต้องเสด็จไปทีต่าง ๆ โดยเฉพาะเสด็จ ต่างประเทศ จะทรงวางพระองค์ได้เหมาะสม เป็นผู้แทนลักษณะของคนไทยทั้งชาติ ไม่ว่าจะเป็นอย่างพระองค์ พระจรรยาภิมาลา และทรงเป็นตัวอย่างของลักษณะคนไทยที่ดี

หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ศิลปินแห่งชาติได้เขียนในคำนำหนังสือ "สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีกับการอนุรักษ์มรดกไทย" ตอนหนึ่งว่า

"...หน้าที่ในการรักษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของชาตินี้ เป็นภาระอันหนัก หากขาดความกล้าหาญและการตัดสินใจอย่างเด็ดเดี่ยวแล้ว ก็ไม่มีใครใครจะรับได้ นอกจากนั้นก็ยังต้องการความเสียสละในเกือบจะทุกทาง ต้องการเวลา ต้องการความอดทน และที่สำคัญที่สุดก็คือจะละเว้นการศึกษาเสียมิได้ ต้องอยู่ในลึกลงไปตลอดไป ทั้งหมดเหล่านี้ เป็นพระคุณลักษณะของทูลกระหม่อม สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เพราะฉะนั้นผู้ใดที่ได้ทราบและสำนึกในพระบารมีของทูลกระหม่อมแล้ว ความมั่นใจก็จะเกิดขึ้นว่าสมบัติของชาตินั้น คงจะไม่สูญไปโดยง่าย พร้อมกับความภูมิใจที่จะต้องเกิดขึ้นว่า ตัวเรานั้นก็เป็นคนไทยเป็นเจ้าของสมบัติอันล้ำค่าที่ทูลกระหม่อมทรงรักษาไว้ด้วย

อีกผู้หนึ่ง.."

ทรงเป็นนักโภชนาการ

เพราะทรงเห็นว่าโภชนาการเป็นพื้นฐานของการมีสุขภาพดี และคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในประเทศ และมีพระราชประสงค์ที่จะเห็นเด็กทุกคนมีความเสมอภาคทางโภชนาการ จึงทรงริเริ่มปรับปรุงและเสริมสร้างภาวะทางโภชนาการด้านสุขภาพพลานามัยของประชาชน ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ โครงการปรับปรุงภาวะโภชนาการเด็กก่อนวัยเรียน จังหวัดนราธิวาส โครงการปรับปรุงภาวะโภชนาการเด็ก ๐-๖๐ เดือน รวมทั้งโครงการอาหารกลางวันเด็กนักเรียนในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ เป็นต้น โดยทรงเน้นที่การพัฒนาเด็กเล็กเป็นสำคัญ พระองค์มีพระราชวินิจฉัยว่า หากเด็กมีคุณภาพชีวิตไม่ดีพอ มีอาหารไม่เพียงพอ สุขภาพพลานามัยไม่ดี สมอองก็จะไม่พัฒนา และจะกลายเป็นกำลังคนที่ไม่มีความคุ้มค่าในอนาคต

พระองค์ทรงมีพระราชดำริสเกี่ยวกับเรื่องโภชนาการสำหรับเด็กนักเรียน ความตอนหนึ่งว่า “ การรับประทานอาหารที่ถูกต้องจะทำให้ร่างกายแข็งแรง ไม่เจ็บป่วยง่าย ทำงานไหว ช่วยในการเจริญเติบโต และเสริมสร้างสติปัญญาของเด็ก ๆ เมื่อเห็นคนขาดอาหาร ก็จะพยายามช่วยเหลือทุกวิถีทาง โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการบริโภคที่ถูกต้อง ให้อาหารบำรุงโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กทารก เด็กก่อนวัยเรียนและเด็กในวัยเรียน วิธีการมีแตกต่างกัน คือ เอาไปแจกบ้าง และจัดทำโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โดยให้เด็กทำการเกษตร เมื่อได้ผลผลิตทางการเกษตรมาแล้วก็นำมาประกอบอาหารเลี้ยง นักเรียนจะมากจะน้อยก็แล้วแต่ ความพร้อมของแต่ละโรงเรียน ประโยชน์ที่จะได้อีกอย่างคือ ได้ถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรและโภชนาการด้วย เช่น การประกอบอาหารให้เด็กนั้นให้ศึกษาว่า อาหารอย่างไรถูกปากเขา และเดิมส่วนประกอบให้ครบถ้วนเท่าที่จะทำได้หรือเห็นชาวบ้านทางบ่กษได้เลี้ยงแพะตัวเล็ก ๆ อยู่แล้ว ก็หาแพะมาผสมเพื่อให้ได้แพะตัวโตขึ้น สามารถรีดนมมาให้เด็กกินได้ “

ทรงเป็นนักเขียน

พระอัจฉริยภาพในการนิพนธ์วรรณกรรมร้อยแก้ว ร้อยกรองหลายด้านฉายชัด ทั้งด้านวรรณคดี ภาษาศาสตร์ ดนตรี โบราณคดี ประวัติศาสตร์และศาสนา สารคดีท่องเที่ยว ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง เพราะทรงสามารถเล่าเรื่องต่างๆ ที่ได้ทรงพบเห็นอย่างละเอียดลออผ่านสำนวนภาษาที่สละสลวยงดงาม ทั้งยังมีข้อมูลสาระที่ทรงคุณค่าและยังมีพระปรีชาชาญในเชิงวรรณศิลป์ ทรงพระราชนิพนธ์บทกวีได้อย่างไพเราะไม่แพ้กวีเอกในอดีต นอกจากนี้ยังมีบทกวีนิพนธ์ภาษาไทยและภาษาฝรั่งเศส รวมทั้งทรงแปลกวีนิพนธ์และวรรณกรรมจีน เป็นภาษาไทยอีกด้วย รายได้จากพระราชนิพนธ์ทั้งหมดเป็นทุนการศึกษาของมูลนิธิสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ซึ่งสนับสนุนให้นักเรียนที่ขาดแคลน มีโอกาสศึกษาต่อทั้งในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษาและอุดมศึกษา

หนังสือนี้มีมากมายหลายชนิด
นำดวงจิตเร่ร่อนขึ้นสดใส
ให้ความรู้สำเร้งบันเทิงใจ
ฉันจึงใฝ่ใจสมานอ่านทุกวัน
มีวิชาหลายอย่างต่างจำพวก
ล้วนสะดวกค้นได้ให้สุขสันต์
วิชาการสรรมาสารพัน
ชั่วชีวิตฉันอ่านได้ไม่เบื่อเลย

๑๑

กลอนบทนี้เป็นพระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงพระราชนิพนธ์ เมื่อพระชนมายุ ๑๒ พรรษา สะท้อนให้เห็นว่าเหตุใดจึงทรงมีพระอัจฉริยภาพ และพระปรีชาสามารถในศาสตร์นานาสาขา โดยเฉพาะในด้านศิลปวัฒนธรรมทุกแขนง ●

ทรงเป็นนักพูด

ลักษณะเด่นในการพูดของพระองค์นั้น มีลักษณะพิเศษเด่นชัดอยู่ ๒ ประการ คือ ทรงสามารถสร้างความเป็นกันเองกับผู้ฟังได้อย่างรวดเร็ว และทรงถ่ายทอดพระอารมณ์ขัน ลงไปอย่างเหมาะสมเช่น ในการบรรยายทางวิชาการในงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ ครั้งหนึ่งมีความตอนหนึ่งว่า "คือตั้งแต่เป็นนักเรียนชั้นเล็กๆ ข้าพเจ้ามีความสนใจเรื่องโลกที่เราอาศัยอยู่นี้ เรื่องสภาพสิ่งแวดล้อมธรรมชาติเกี่ยวกับทะเลภูเขา แผ่นดิน แม่น้ำ ก้อนหิน ดิน ต้นไม้ ทุกสิ่งทุกอย่างและพยายามหาหรือ ไถถามผู้หลักผู้ใหญ่ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและยังไม่เข้าใจอยู่เสมอ ตัวอย่างเช่น มีอยู่วันหนึ่งก็สงสัยขึ้นมาว่า ทำไมแม่น้ำบางสายไหลขึ้นทางเหนือเพราะว่าดูแล้วแม่น้ำทั้งหลายทั่วเมืองไทยนี้ ก็ไหลจากทางเหนือไปสู่ทางใต้ พอไปถามอาจารย์ที่สอนในเวลานั้น ท่านก็ไม่เข้าใจว่าทำไมสงสัยอย่างนั้น เพราะว่าการที่แม่น้ำจะไหลไปทางไหนขึ้นอยู่ กับระดับความสูงต่ำของพื้นที่ ไม่ใช่อยู่ที่ทางเหนือหรือทางใต้ กว่าที่จะจับได้ว่าที่เข้าใจอย่างนั้น เพราะว่าครูเอาแผนที่ติดบนกระดานแล้วก็เรียนมาว่าน้ำย่อมจะไหลจากที่สูงไปสู่ที่ต่ำเพราะแรงดึงดูดของโลก...."

ทรงมีพระอารมณ์ขัน

ทรงมีความร่าเริงแจ่มใส อันเป็นลักษณะเด่นประจำพระองค์ แม้ในช่วงเวลาซึ่งแทบจะหาความสนุกสนานไม่ได้เลย เช่น การประชุมทางวิชาการ ก็ยังทรงหาแง่มุม ซึ่งสร้างวาระแห่งความขบขัน และสร้างความสดชื่นให้แก่คนรอบข้างได้เสมอ พระอารมณ์ขันเหล่านี้ยังปรากฏอยู่ในพระราชนิพนธ์ต่างๆ เช่น ในเรื่อง "ชมดอกไม้ไกลบ้าน" ตอนหนึ่ง "...ไปถึงโรงแรม ข้าพเจ้าทดลองใช้บัตรโทรศัพท์โทรกลับเมืองไทยแต่ไม่มีใครพูดด้วย เพราะช่วงนั้นมีรายการฟุตบอลโลก ทุก ๆ คนที่บ้านข้าพเจ้านอนกลางวัน กลางคืนดูบอลโลก เลยพูดใส่เครื่องรับโทรศัพท์อัตโนมัติเอาไว้" หรือใน "เขมรสามยก" "...นางอัปสรเหล่านี้แต่งกายและแสดงกิริยาท่าทางต่างๆ กัน มีคนช่างสังเกต (เห็นจะเป็นคุณพิชแก้ว) บอกว่ามีอัปสรเพียงสี่นางที่นครวัดที่ยิ้มเห็นฟัน ใครไปนครวัดถ้าสนใจฟันก็เชิญไปหาดูได้"

สัตว์ที่ร้องวิงวอนทูล
 สัตว์ที่ร้องวิงวอนทูล
 ที่จริงแล้ว อังพรพทูลเข็นไปด้วย กิริยาที่หัว
 แลในใจรู้อีกแต่เหล่า
 สัตว์ที่ร้องวิงวอนทูล
 รับผลให้รางวัล
 สัตว์ที่ร้องวิงวอนทูล
 แต่ที่จริงแล้ว มรสี
 กิ่งก้อ เด็ดไปหมด
 เวลา รังจอกกิ้งตอนตึกๆ ถ้าไม่ระวังให้สีกัดไป
 เหยียบเหยไฟขบวนยาว ๆ เหล่านี้ วิถีการที่จะไม่ต้อง
 คว้ากบปโยทไม่ตั้งใจคือ ต้องตอยับจาวิ่งเตศกรรม
 เจริญกิ้งก้อที่ตัว ทำได้มีผู้แยกกิ้งก้อแล้วมีจัว
 กิ่งก้อทอนนั้น

สัตว์ที่ร้อง

คราวหนึ่งในการเสด็จเยี่ยมราษฎรทางภาคเหนือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงแวะประทับค้างคืนที่หน่วยราชการแห่งหนึ่ง ซึ่งทรงคุ้นเคยกับบรรดาพนักงานเจ้าหน้าที่ เพราะได้เคยเสด็จไปประทับที่นั่นมาสามสี่ครั้งแล้ว

คราวนี้ทางหน่วยราชการมีเวลาเตรียมตัว รับเสด็จค่อนข้างนาน จึงเตรียมต้นไม้ไว้ให้ทรงปลูกอันเป็นประเพณีที่นิยมปฏิบัติกันทั้งในต่างประเทศ และในประเทศไทยเท่ากับการเน้นให้ประชาชนได้รู้สึกถึงคุณค่าของต้นไม้

ต้นไม้ที่หน่วยราชการแห่งนั้นเตรียมไว้ให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปลูกได้แก่ต้นมะขามหวานเพชรบูรณ์ ซึ่งยกย่องกันว่าเป็นพันธุ์มะขามหวานรสชาติที่ดีที่สุดและราคาแพงที่สุด ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งกับท่านผู้อำนวยการหน่วยงานแห่งนั้นว่า "ให้ปลูกมะขามหรือ นี่คงจะเห็นฉันทัวโค้งๆ งอๆ เหมือนมะขามหรือใจ?"

ท่านผู้อำนวยการถึงกับลั่น ครั้นกุมสติได้จึงกราบบังคมทูลพระกรุณาว่า "พระราชอาญาไม่พ้นเกล้าฯ มะขามนั้นเป็นไม้ใหญ่ที่แข็งแรงคงทนอายุยืนมากก็ประสงค์ว่า อยากจะเห็นได้ฝ่าละอองธุลีพระบาททรงพระเจริญมีพระชนมายุยืนนาน เป็นที่พึ่งแก่ปวงข้าพระพุทธเจ้า และราษฎรชาวบ้านให้นานแสนนานพะย่ะค่ะ"

ถึงวาระสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีจะทรงปลูกบ้าง ต้นไม้ที่หน่วยราชการแห่งนั้นจัดเตรียมไว้ คือ ต้นส้มโอ สมเด็จพระเทพฯ รับสั่งด้วยพระพักตร์ยิ้มแย้มสดชื่นว่า "นี่คงจะเห็นฉันทัววนตุ้สมเป็นส้มโอละซี ..."

ท่านผู้อำนวยการหน้าซีด นึกเคืองอยู่เหมือนกันที่ลูกน้องฝ่ายจัดหาช่างกระไรไปเลือกเอาส้มโอมา นิ่งคิดหาทางออกอยู่ครู่หนึ่งแล้วกลั่นใจรีบกราบบังคมทูลว่า "พระราชอาญาไม่พ้นเกล้าฯ ที่น้อมเกล้าน้อมกระหม่อมให้ทรงปลูกส้มโอ ก็เพราะชาวบ้านอำเภอนี้ถือว่าส้มโอ คือ บ่อเงินบ่อทองพะย่ะค่ะ ปี ๆ หนึ่งทำเงินเป็นสิบ ๆ ล้าน ขึ้นชื่อว่าส้มโอ จังหวัดไหนๆ ก็สู้ของที่นี่ไม่ได้ เป็นสมบัติอันล้ำค่าทางการเกษตรพะย่ะค่ะ . ก็อยากจะให้พระบารมีคุ้มเกล้าฯ อย่าให้ส้มโอที่อื่นมาแย่งเอาตำแหน่งยอดส้มโอไปจากที่นี่พะย่ะค่ะ" รับสั่งต่อด้วยพระอารมณ์ขันว่า " รับรองต้องคุ้มตะคุ้มตุ้ยเหมือนคนปลูก "

พระดำรัสประโยคนั้นรู้กันไปทั่วทั้งจังหวัด คุณลุง คุณป้า คุณย่า คุณยาย น้ำหูน้ำตาไหล ปีติปลาบปลื้มว่าทรงเป็นกันเองกับชาวบ้านจริง ๆ ไม่ถือพระองค์เลย และทรงมีพระอารมณ์ขันอย่างนึกไม่ถึงยังเล่าขานกันต่อมาอีกหลายปี เพราะเมื่อใครไปเห็นต้นส้มโอนั้นเจ้าหน้าที่ผู้รักษาดูแล ก็จะเล่าให้ฟังด้วยความชื่นชมโลมมันส์ และซาบซึ้งในพระเมตตาคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี อย่างไม่เสื่อมคลาย •

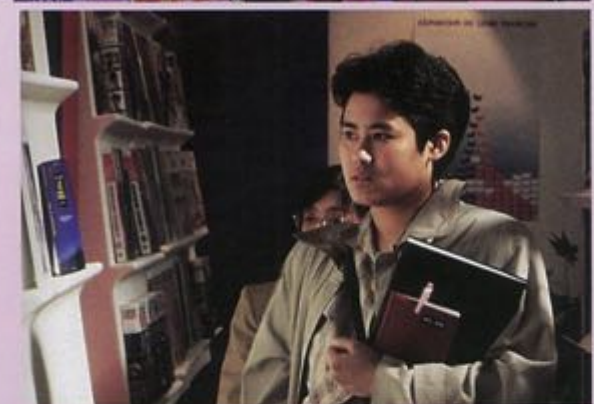
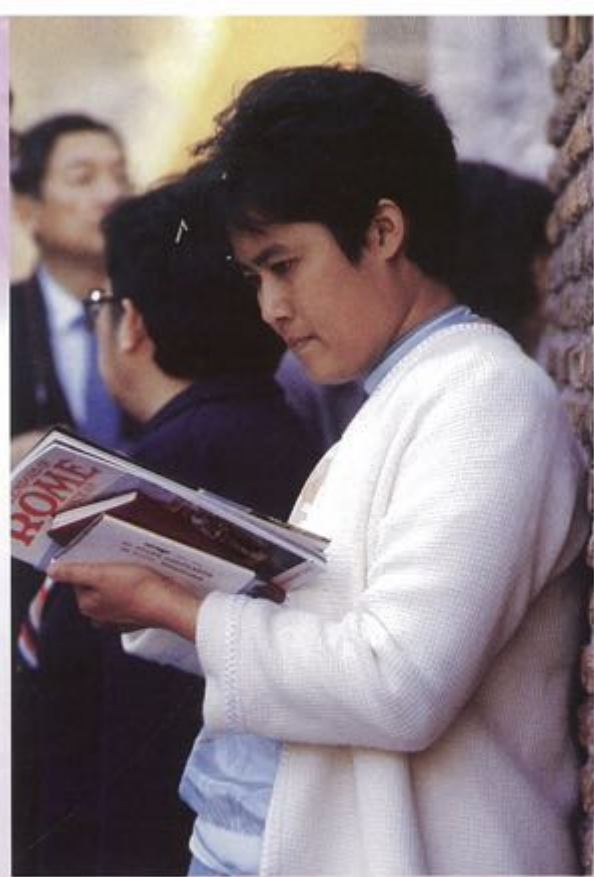

ทรงเป็นหนอนหนังสือ

"...ประเทศใดที่มีพลเมืองที่มีการศึกษาดี ย่อมเป็นประเทศที่เจริญ และเป็นประเทศมหาอำนาจ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ อย่างยิ่ง..."

ไม่ว่าจะเสด็จเยือนเมืองใด จะเสด็จร้านหนังสือเกือบทุกครั้ง กล่าวได้ว่าทรงเป็น "หนอนหนังสือ" อย่างแท้จริง แม้พระองค์จะมีพระราชกรณียกิจมากมาย แต่ก็มักจะทรงหาเวลาว่างซึ่งแทบไม่มีอ่านค้นคว้าอยู่เสมอ และนอกจากจะสนพระทัยในการอ่านหนังสืออย่างจริงจังแล้วยังทรงเป็นนักสะสมหนังสือ ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี ภาษาไทย ภาษาตะวันออก และอื่น ๆ ทรงเห็นคุณค่าของหนังสือทุกเล่ม หนังสือดีเล่มใดที่ยังไม่ทรงมีก็จะทรงยืมจากพระสหายไปอ่าน เพื่อมิให้พลาดหนังสือเล่มนั้น จากการอ่านหนังสือเป็นจำนวนมากนี้เอง พระองค์จึงทรงรู้อุปถัมภ์ และทรงสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศชาติได้เป็นอย่างดี

พระราชชนิพนธ์ใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในข้อสอบวิชาเรียงความ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนจิตรลดา เพื่อที่จะทรงแสดงให้เห็นว่าการศึกษาคือสิ่งที่สำคัญสำหรับทุกชาติ จึงทรงส่งเสริมการศึกษาในทุกระดับ อย่างต่อเนื่องตลอดมา ตั้งแต่เด็กก่อนวัยเรียนด้วยการโปรดให้จัดตั้ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และศูนย์เด็กปฐมวัย ในจังหวัดต่าง ๆ เพื่อให้พัฒนาการแก่เด็กอย่างถูกต้องเหมาะสมแก่วัย จากนั้นก็โปรดให้จัดตั้งโรงเรียนอนุบาลศูนย์ศิลปาชีพ ที่ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร และ โรงเรียนอนุบาลคุณากร จังหวัดนครนายก

สำหรับการศึกษาในชั้นประถมศึกษา และ
มัธยมศึกษา นอกจากโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ
ในพระบรมมหาราชวังที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัด
ตั้งขึ้นแล้ว ยังมีโรงเรียนปียชาติพัฒนาจังหวัดนครนายก
รวมทั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในถิ่นทุรกันดาร
ทั่วประเทศอีกจำนวนมาก นอกจากนี้แล้วยังทรงห่วงใยใน
การศึกษาของผู้พิการ ด้วยการที่ทรงพระกรุณาโปรด
เกล้าฯ ให้จัดตั้งศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัย เพื่อ
ดูแลเตรียมเด็กพิการหูหนวกก่อนวัยเรียน และวิทยาลัยราชสุดา
สำหรับผู้พิการที่ต้องการจะศึกษาในระดับอุดมศึกษา รวมทั้ง
การศึกษาระดับวิชาชีพ ด้านงานช่างฝีมือ ทั้งหญิงและชายในวิทยาลัย
ในวังอีกด้วย

จากการที่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยาม
บรมราชกุมารี ทรงโปรดการอ่าน หนังสือมาตั้งแต่ยัง
ทรงพระเยาว์ เนื่องจากทรงเห็นว่า หนังสือเป็นบ่อเกิด
แห่งวิทยาการ ความรู้ต่าง ๆ ดังนั้น จึงทรงส่งเสริมการ
รู้หนังสือแก่คนไทย โดยทรงเป็นผู้นำให้คนไทยรักการอ่าน
และเห็นประโยชน์ของการอ่าน ด้วยการที่มีพระราช
ประสงค์ในการพัฒนาการอ่านหนังสือ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การเริ่มต้นที่เยาวชน ในการจัดตั้งห้องสมุดโรงเรียนในถิ่นทุรกันดาร พระราชทานทรัพย์เพื่อใช้ในการจัดตั้งห้องสมุด
พร้อมกับพระราชทานหนังสือ ให้แก่ห้องสมุดเหล่านั้น รวมทั้งได้พระราชทานพระราชดำริให้มีการจัดตั้งห้องสมุด
ประจำอำเภอทั่วประเทศ และพระราชทานนามว่า ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี เพื่อเป็นศูนย์กลางการ
จัดการศึกษาออกโรงเรียน ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ขจัดการไม่รู้หนังสือของประชาชน จึง
ทำให้เกิดความรักและสนใจในการเรียนการอ่านเพิ่มมากขึ้น

ทรงรักการเรียนรู้

เจ้าฟ้าปริญญญาเอก

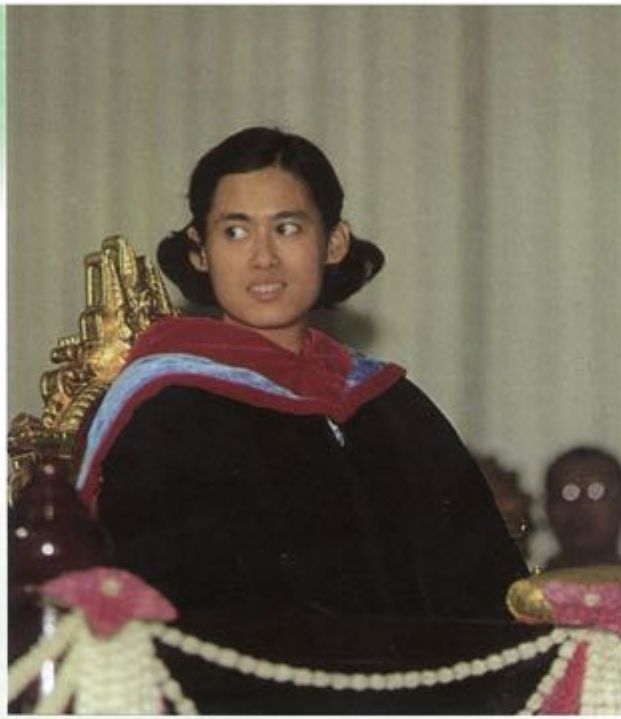
ตั้งแต่ทรงพระเยาว์จนถึงปัจจุบันพระองค์ทรงศึกษาได้คะแนนดีตลอดมา ทรงศึกษาสอบไล่ได้คะแนนเป็นที่ ๑ ของประเทศไทยทั้งประโยคประถมศึกษา และประโยคมัธยมศึกษา แผนกศิลปะ ครั้นทรงศึกษาในคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ก็ทรงสอบไล่ได้คะแนนเป็นที่ ๑ ตลอด ๔ ปีที่ทรงศึกษา ทั้งยังทรงได้รับรางวัลคะแนนยอดเยี่ยมวิชาภาษาฝรั่งเศส วิชาภาษาไทย และวิชาประวัติศาสตร์ เมื่อสำเร็จการศึกษาชั้นปริญญาตรี ทรงศึกษาต่อชั้นปริญญาโทที่คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และที่คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร และทรงศึกษาชั้นปริญญาโทที่บัณฑิต ธรรม มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ พระองค์มิได้ทรงหยุดยั้งการแสวงหาความรู้เพียงแค่นั้น แต่ใฝ่พระราชหฤทัยศึกษาหาความรู้ในศาสตร์แขนงต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะความรู้ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อพสกนิกรของพระองค์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นสมเด็จพระเจ้าฟ้า พระองค์แรกของไทย ที่ทรงสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้วยการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงสอบคัดเลือก เพื่อเข้าเป็นนิสิตปริญญาเอกทางการศึกษา ในสาขาวิชาพัฒนศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร และทรงผ่านการสอบคัดเลือกอย่างยอดเยี่ยม ด้วยคะแนนเป็นอันดับหนึ่งในบรรดาผู้ที่เข้าสอบทั้งหมด ๒๙๖ คน ทรงเป็นนิสิตปริญญา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษาศาสตร์ รุ่นที่ ๔ พร้อมกับพระสหายร่วมรุ่นอีก

๑๐ คน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเริ่มเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ.๒๕๒๔ ทรงศึกษาเต็มเวลาในชั้นเรียนครบตามหลักสูตร ตลอดระยะเวลา ๒ ปีการศึกษา ทรงศึกษาด้วย พระวิริยะอุตสาหะ ใฝ่พระทัยในการศึกษาเล่าเรียนเป็นอย่างยิ่ง เสด็จพระราชดำเนินไปทรงพระอักษรร่วมกับพระสหายในชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ จะทรงงดเข้าชั้นเรียนต่อเมื่อ ทรงมีพระราชภารกิจเท่านั้น ถึงกระนั้นก็จะทรงติดตามการเรียนอย่างต่อเนื่องจากเทปบันทึก

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงปฏิบัติพระองค์ในการเรียนอย่างสม่ำเสมอต้นเสมอปลาย ทรงส่งการบ้าน รายงาน และทรงสอบตามข้อกำหนดของแต่ละรายวิชาได้อย่างครบถ้วน พระราชนิพนธ์รายงาน ทุกครั้ง พระองค์จะทรงด้วยลายพระหัตถ์ ในขณะที่ทรงศึกษาได้แสดงพระอัจฉริยภาพให้ประจักษ์โดยทั่วกัน ทั้งในหมู่พระสหายและพระอาจารย์ ด้วยทรงมีพระปฏิภาณไหวพริบและพระปรีชาญาณเป็นอย่างยิ่ง ทรงสามารถเข้าพระทัย ในเรื่องที่ทรงเรียนได้อย่างรวดเร็ว ทั้งๆ ที่บางวิชาไม่ทรงมีพื้นฐานมาก่อน •

เมื่อข้าพเจ้าเป็นนักเรียนนอก

พระราชนิพนธ์ลำดับที่ 44
ในชุดเสด็จพระราชดำเนิน
เยือนต่างประเทศ
ในสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี

ทรงเป็นนักเดินทาง

ได้เสด็จประพาสประเทศต่าง ๆ มากมาย บางประเทศได้เสด็จไปหลายครั้ง จนกล่าวได้ว่าทรงมีวิญญานของมาร์โคโพล แต่ไม่ว่าพระองค์จะเสด็จไปแห่งใดก็ทอดพระเนตรกิจการด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม ศิลปกรรม เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศ ทรงพกสมุดเพื่อบันทึกข้อความพร้อมกล้องถ่ายภาพเพื่อบันทึกเรื่องราวไว้ตลอดเวลา สิ่งที่ได้ทรงพบเห็นและเรื่องราวที่ผู้เกี่ยวข้องได้กราบบังคมทูลถวายนั้น พระองค์จะทรงนำมาใช้เพื่อพัฒนาประเทศหรือพัฒนาความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลในบทพระราชนิพนธ์สารคดีต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชนต่อไป นอกจากนี้การเสด็จพระราชดำเนินแต่ละครั้งยังเป็นการกระชับสัมพันธ์และเสริมสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศและประเทศนั้นๆ ให้สนิทสนมแน่นแฟ้นยิ่งขึ้นอีกด้วย

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีบทบาทอย่างสำคัญยิ่งในการเจริญสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศไทยกับนานาประเทศ อันมีผลทำให้เกิดความร่วมมือ และเสริมสร้างความเข้าใจระหว่งกันเป็นอย่างดี ด้วยพระราชจริยวัตรอันงดงาม และพระราชทฤท้ยไฝ่เรียนรู้อยู่เป็นนิจ จึงทำให้ทรงประสบความสำเร็จ ในการกระชับความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ที่ได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนเป็นอย่างยิ่ง และในการเสด็จประพาสต่างประเทศแต่ละครั้งจะทรงบันทึกสิ่งที่ทรงพบเห็นอย่างละเอียด แล้วทรงพระราชนิพนธ์เป็นหนังสือเสริมความรู้เผยแพร่แก่สาธารณชนทั่วไปอีกด้วย

สำหรับในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นต้น นอกจากจะเสด็จฯ ไปเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์แล้ว ยังได้พระราชทาน ความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ อาทิ โครงการในพระราชานุเคราะห์ ด้านการพัฒนาการเกษตร การศึกษา และการสาธารณสุข เนื่องจากทรงตระหนักว่าการที่ประเทศไทยจะพัฒนาไปอย่างราบรื่นนั้น ประเทศเพื่อนบ้านย่อมเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญ จึงทรงเป็นที่รัก ศรัทธา และเทิดทูนของชาวลาวเป็นอย่างยิ่ง ดังคำกล่าวของนายพุมิ วงวิจิต ผู้ว่าการแทนประธานประเทศลาว เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินเยือนลาวอย่างเป็นทางการในปี ๒๕๓๓ ตอนหนึ่งว่า

"...สำหรับองค์พระเทพฯ แล้ว ไม่มีส่วนใดในแผ่นดินลาวที่จะเป็น ความลับสำหรับพระองค์ท่าน..."

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงศึกษาถึง ประเพณี วัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ของประเทศที่จะเสด็จพระราชดำเนินไปเยือน และทรงปฏิบัติพระองค์อย่างกลมกลืน สอดคล้อง ด้วยความสนุกสนาน และพระอารมณ์ขัน ทำให้ผู้นำและประชาชนของประเทศนั้น ๆ มีความชื่นชม ยินดีและประทับใจเป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งในการเสด็จฯ ไปยังประเทศต่าง ๆ ทุกประเทศ นอกจากจะทรงทำหน้าที่ เป็นผู้แทนของประชาชนชาวไทย นำความปรารถนาดี และความเข้าใจอันดีไปมอบให้แก่ประชาชนของประเทศนั้นๆ แล้วยังทรงเก็บเกี่ยวความรู้และวิทยาการสมัยใหม่ ที่ได้ทอดพระเนตรเห็นนำมาปรับใช้ในการพัฒนาประเทศชาติ อีกด้วย •

ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า

เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๓ ในการประชุม สัมมนาสภาเกล้าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทานลายพระหัตถ์เชิญชวน "ร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้" และในบทพระราชนิพนธ์เรื่อง "ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า" ได้ทรงกล่าวว่า "ความรู้ของมนุษย์เป็นมรดกตกทอดกันมาแต่โบราณ เมื่อมีการประดิษฐ์คิดค้นตัวอักษรขึ้น ผู้มีความรู้ก็ได้บันทึกความรู้ของตน สิ่งที่ตนค้นพบเป็นการจารึกหรือเป็นหนังสือ ทำให้บุคคลอื่นในสมัยเดียวกัน หรืออนุชนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษาทราบถึงเรื่องนั้น ๆ และได้ใช้ความรู้เก่า ๆ เป็นพื้นฐานที่จะหาประสบการณ์ คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นความก้าวหน้า เป็นความเจริญสืบต่อไป"

บทพระราชนิพนธ์เรื่อง "ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า" ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

"...ข้าพเจ้าอยากให้เรามีห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภท สำหรับประชาชน หนังสือประเภทที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือ หนังสือสำหรับเด็ก.. ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหา และรูปภาพให้เขาอ่าน ให้ความรู้ ความบันเทิงเด็ก ๆ จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ที่รอบรู้ มีธรรมะ ประจําใจ มีความรักบ้านเมือง มีความต้องการปรารถนาที่จะทำแต่ประโยชน์ที่สมควร..."

ด้วยพระราชปณิธาน และแนวทางพระราชดำริในการส่งเสริมการศึกษาในวันนั้น กรมการศึกษานอกโรงเรียนจึงได้ขอพระราชทานุญาตดำเนินโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน ซึ่งได้รับพระราชทานนามว่า ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ.๒๕๓๕ กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้รับมติจาก ค.ร.ม. ให้จัดสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" เนื่องในวโรกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา

กระทรวงศึกษาธิการ จึงเริ่มก่อสร้างห้องสมุดรุ่นแรกจำนวน ๓๗ แห่ง ในปี ๒๕๓๕ และวางแผนดำเนินการจัดตั้งอย่างต่อเนื่องจนครบทุกอำเภอภายในระยะเวลา ๑๐ ปี ระหว่างปี ๒๕๓๕ - ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยิ่งใหญ่ที่ประเทศไทยได้ประกาศให้เป็นทศวรรษแห่งการส่งเสริมการรู้หนังสือ

ห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่งจะสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและเอกชน จากความจงรักภักดีและความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อพร้อมใจน้อมเกล้าฯ ถวายเพื่อสนองพระราชปณิธาน ให้ชุมชนมีแหล่งความรู้ที่พร้อมสมบูรณ์ ซึ่งจะเป็นแบบอย่างของการพัฒนาห้องสมุดสืบต่อไป •

ความเป็นมา

โครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"

อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี

ด้วยพระราชปณิธาน และแนวทางพระราชดำริในการส่งเสริมการศึกษา ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ได้ทรงพระราชทานลายพระหัตถ์เชิญชวน "ร่วมกันทำให้ชาวโลกอ่านออกเขียนได้" ในการประชุมสมัชชาสภาว่าด้วยการศึกษาผู้ใหญ่ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ. ๒๕๓๐ และในบทพระราชนิพนธ์เรื่อง "ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า"

กรมการศึกษานอกโรงเรียน จึงได้ขอพระราชานุญาตดำเนินโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน ซึ่งได้รับพระราชทานนามว่า ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" เนื่องในวโรกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๓๖ พรรษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้เริ่มก่อสร้างห้องสมุดรุ่นแรก จำนวน ๓๗ แห่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ และวางแผนดำเนินการจัดตั้งทุกอำเภออย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันนี้ มีห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ที่เปิดให้บริการแล้ว จำนวน ๗๕ แห่ง

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" แต่ละแห่งจะสร้างขึ้นด้วยความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชนจากความจงรักภักดีและความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ความเป็นมา

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ได้เกิดขึ้นจากแนวคิดของท่านเจ้าคุณพระวิมลสุดตาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดพิบูลทอง และคณะกรรมการวัด ซึ่งมีความประสงค์จะจัดสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" เพื่อถวายสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งเป็นแห่งแรกของจังหวัดสิงห์บุรี จึงได้ให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี เสนอโครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี ผ่านสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอพระราชทานพระราชนุญาตเข้าร่วมโครงการ และได้รับพระราชทานพระราชนุญาต ให้ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี เข้าร่วมโครงการเพิ่มเติมเป็นลำดับที่ ๘๓ และได้พระราชทานพระราชวโรกาสให้เข้าเฝ้าฯ ถวายแผ่นศิลาฤกษ์ เพื่อทรงเจิมและทรงพระสุหร่าย ณ ศาลาดุสิตาลัย เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ เวลา ๑๕.๐๐ น.

"ทรงเจิมและทรงพระสุทราลัยแผ่นศิลาฤกษ์"

ณ ศาลาศิลาดาลัย เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๔๙ เวลา ๑๕.๐๐ น.

โครงการจัดตั้งห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี จัดสร้างได้ เพราะได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรต่าง ๆ ดังนี้

๑. วัดทิกุลทอง อนุญาตให้ใช้สถานที่ก่อสร้างอาคารบนพื้นที่ดิน จำนวน ๓ ไร่เศษและสนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้าง เป็นเงินจำนวน ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท ถมดินและทำรั้ว เป็นเงินจำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒. จังหวัดสิงห์บุรี สนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างห้องสมุดฯ เป็นเงินจำนวน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๓. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี สนับสนุนงบประมาณตกแต่งภายใน(ครุภัณฑ์) เป็นเงินจำนวน ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท

๔. เทศบาลตำบลดอนสมอ สนับสนุนงบประมาณในการก่อสร้างอาคาร เป็นเงินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงทัศนียภาพนอก เป็นเงินจำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท

๕. สำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณ จัดซื้อหนังสือและสื่อห้องสมุดฯ เป็นเงินจำนวน ๑,๖๐๐,๐๐๐ บาท

สาระสำคัญ

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งมุ่งที่จะกระจายโอกาสทางการศึกษาไปสู่ประชาชนในชนบท ด้วยการ จัดตั้งและพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็นแหล่งความรู้สำหรับประชาชนทุกเพศทุกวัย และเป็นศูนย์กลาง สนับสนุนการผลิตและเผยแพร่เอกสารสิ่งพิมพ์ไปสู่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์ในการดำเนินการ

- พัฒนารูปแบบของห้องสมุดประชาชนอำเภอ เพื่อสนองตามแนวพระราชดำริเพื่อให้เป็นตัวอย่างของห้องสมุดในอนาคตที่จะเป็นแหล่งความรู้ และศูนย์กลางสนับสนุนเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับหมู่บ้าน
- จัดตั้งห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" ให้ครบทุกอำเภอ โดยจะคัดเลือกอำเภอที่มีความพร้อมและความจำเป็นเร่งด่วน ดำเนินการจัดตั้งเป็นรุ่นแรก จำนวน ๓๗ แห่ง ในช่วงปี ๒๕๓๔ - ๒๕๓๕ เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และทยอยการจัดตั้งในอำเภออื่นจนครบทั่วประเทศในช่วงปี ๒๕๓๖ - ๒๕๔๓
- พัฒนาห้องสมุดประชาชนอำเภอที่จัดตั้งอยู่เดิมแล้ว ให้มีคุณภาพและมีความพร้อมที่จะให้บริการตามบทบาทและภารกิจของห้องสมุดในอนาคต
- ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รมรงค์ส่งเสริมการอ่าน เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนหน่วยงานภาครัฐและเอกชนเห็นความสำคัญของการอ่าน และการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนเพื่อจะได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินโครงการ และใช้ประโยชน์จากห้องสมุดที่จะจัดตั้งขึ้น

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" มีกิจกรรมหลัก ดังนี้

๑. ศูนย์ข้อมูลข่าวสารชุมชน มีกิจกรรมที่จัดในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้
 - ด้านส่งเสริมการอ่านและการค้นคว้า เช่น การประกวดการอ่าน การจัดนิทรรศการ การเล่านิทาน การเล่าเรื่องจากหนังสือ การประกวดยอดนักอ่าน การโต้วาที การปาฐกถา เป็นต้น
 - ด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การอภิปราย การบรรยาย การศึกษาดูงานในท้องถิ่น การรวบรวมผลงานของภูมิปัญญาในท้องถิ่น เป็นต้น
 - ด้านห้องสมุดเคลื่อนที่สู่ชุมชน เช่น การนำยาม ถุง กระเป๋า หีบ เรือ รถยนต์ รถไฟเคลื่อนที่ไปตามชุมชน จัดหาหนังสือไปบริการตามจุดหรือหน่วยงานสำคัญ เช่น เรือนจำ โรงงาน บ้านพักคนชรา โรงพยาบาล เป็นต้น
 - ด้านส่งเสริมการรวมกลุ่มประชาชนตามความรู้และความสนใจ เช่น กลุ่มสนใจ กลุ่มวิชาชีพ ชมรมต่าง ๆ เช่น ชมรมนักอ่าน ชมรมนักอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ชมรมสมุนไพร การแข่งขันกีฬา เป็นต้น
 - ด้านครอบครัวสัมพันธ์ เช่น จัดให้มีสนามเด็กเล่น จัดมุมเด็กและมุมครอบครัว จัดมุมความรู้ตามวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันพ่อ วันแม่ วันครอบครัว วันตรวสุขภาพ เป็นต้น
๒. ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน มีกิจกรรมที่จัดในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้
 - ด้านแนะแนวการศึกษาออกโรงเรียน เช่น แนะนำการศึกษาอาชีพ ทำเนียบตลาดแรงงาน แหล่งทรัพยากรจัดปายนิเทศ ตลาดนัดทีวีอาชีพ ศึกษาดูงาน เป็นต้น

- ด้านจัดและให้บริการชุดทดลอง ชุดสาธิตต่าง ๆ เช่น สาธิตการทดลองนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่น เครื่องดักยุง ระบบน้ำหยด การทดสอบความชื้นของข้าว การทดลองความเป็นกรดเป็นด่างของดิน เป็นต้น
- ด้านจัดพื้นที่สำหรับบริการตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนของสถาบันต่าง ๆ เช่น จัดมุมทางไกล ตนเอง ชั้นเรียน มุม มสธ. มุม มร. เป็นต้น

๓. ศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน หรือเป็นศูนย์ประชาคม มีกิจกรรมที่จัดในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- บริการสถานที่จัดประชุม สัมมนา การแสดงผลภัณฑ์ เช่น การจัดประชุม สมาชิกชมรม สมาคม และแสดงกิจกรรมชมรม จัดมุมแสดงสินค้าพื้นเมือง จัดแสดงศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เป็นต้น
- กิจกรรมเด็กและครอบครัว เช่น วันเด็ก วันแม่ วันพ่อ การบรรยายเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว เป็นต้น
- กิจกรรมมอบเกียรติของชุมชน เช่น ศิลปวัฒนธรรม การแต่งงาน การดำเนินการเชิงธุรกิจ สนามเด็กเล่น เป็นต้น

๔. ศูนย์กลางสนับสนุนเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน มีกิจกรรมที่จัดในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านข้อมูลข่าวสารและสื่อ เช่น การหมุนเวียนสื่อสารสนเทศไปยังห้องสมุดโรงเรียน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ศูนย์การเรียนรู้ และแหล่งความรู้ในชุมชนใกล้เคียง เป็นต้น
- ด้านการพัฒนาการผลิต เผยแพร่ และฝึกอบรม เช่น ผลิตเอกสาร แผ่นปลิว อบรมพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานเพื่อที่จะให้การเผยแพร่สื่อสารสนเทศสู่เครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น

จากวัตถุประสงค์ทั้ง ๔ ข้อดังกล่าว สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียนจัดเพื่อให้ประชาชนในชุมชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกระดับการศึกษา ทุกอาชีพ ได้รับการศึกษานอกโรงเรียนจากการจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดเพื่อใช้ในการปรับปรุงอาชีพความเป็นอยู่ พัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เป็นการศึกษาตามอัธยาศัยที่ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียนอีกส่วนหนึ่งด้วย

อาคารห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี"

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" เป็นอาคาร ๒ ชั้น แบบขยายข้าง มีพื้นที่ใช้สอยประมาณ ๓๒๐ ตารางเมตร แบ่งเป็นห้องต่าง ๆ ดังนี้

๑. ห้องอ่านหนังสือทั่วไป หนังสือที่จัดบริการ ประกอบด้วยหนังสืออ้างอิง นวนิยาย สารคดี แบบเรียน ระดับต่าง ๆ นอกจากนั้นมีหนังสือพิมพ์ วารสาร กฤตภาค จุลสาร และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ มีบริการข้อมูลท้องถิ่นที่จัดขึ้นตามพระราชโองบายของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งมีข้อมูลดังนี้

- ข้อมูลสภาพทั่วไป
- ข้อมูลทางสังคม-
- ข้อมูลทางการเมืองการปกครอง
- ข้อมูลทางการศึกษา

- ข้อมูลทางศิลปวัฒนธรรม
- ข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- ข้อมูลทางการเกษตร
- ข้อมูลทางอุตสาหกรรม
- ข้อมูลทางเศรษฐกิจ

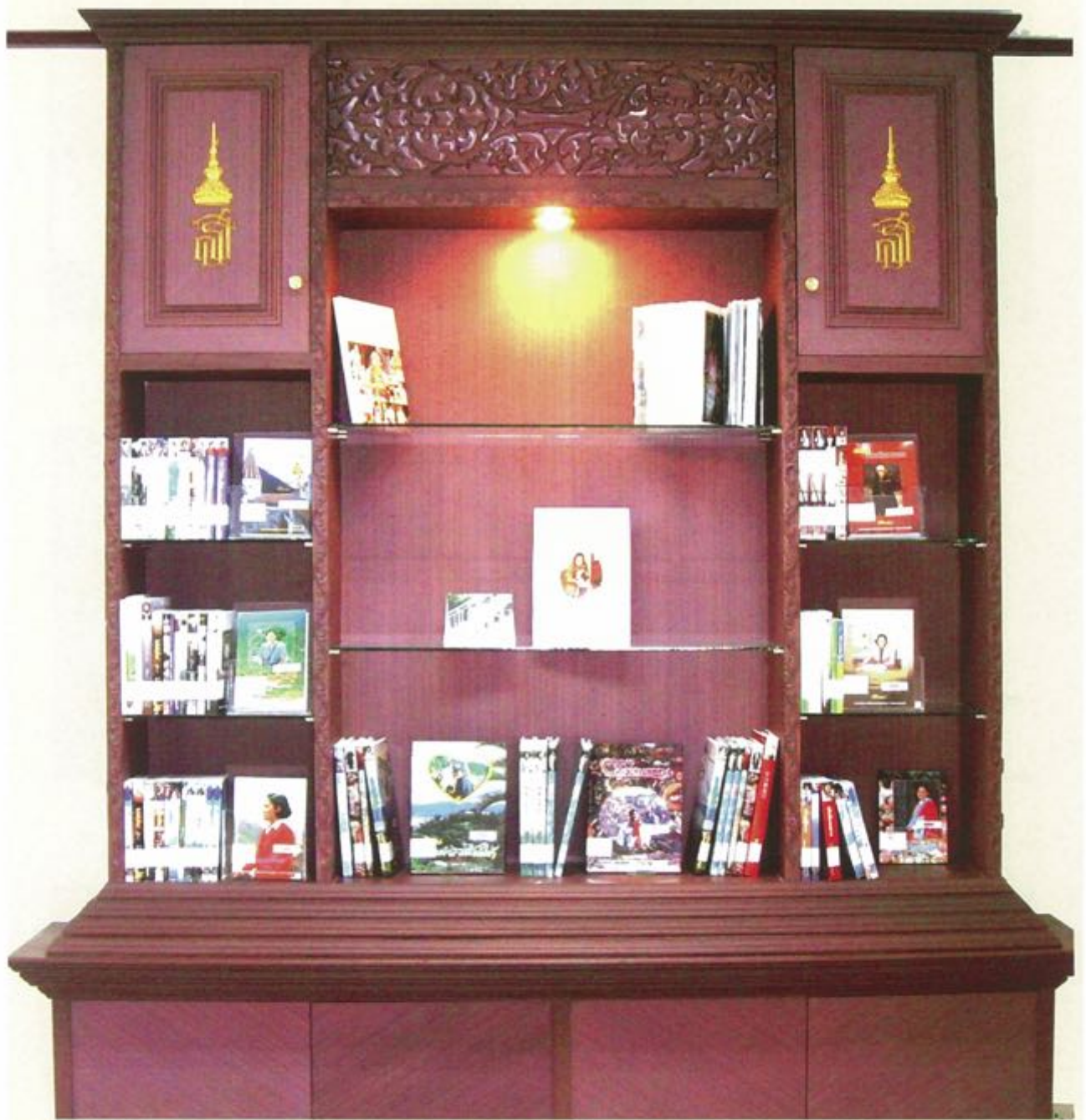
๒. ห้องเด็กและครอบครัว เป็นลักษณะการจำลองสภาพจากตำนานพื้นบ้านเทพนิยาย หรือสภาพภูมิประเทศทั้งใกล้และไกลมาตกแต่ง พร้อมกับจัดที่นั่งอ่าน ที่นั่งเล่นที่เหมาะสม มีบริเวณการจัดกิจกรรมที่เด็กและครอบครัวสามารถมีส่วนร่วมและแสดงออก เช่น การเล่านิทาน การแสดงละครหุ่น การวาดภาพ การแข่งขันอ่านเขียน เป็นต้น

๓. ห้องห้องโลกไร้พรมแดน มีวัตถุประสงค์ที่จะจัดบริเวณสื่อ เพื่อการศึกษา ค้นคว้า ส่งเสริมการศึกษาด้วยตนเอง มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ Computer วิทยุทัศน์ เทปเสียง สไลด์ และคู่มือประกอบการฟังและการชม

๔. ห้องทำซ้ำ จะนำเสนอข้อมูลของจังหวัดที่จะครอบคลุมประเด็น ในเรื่องประวัติศาสตร์ โบราณคดีของพื้นที่นั้น ๆ ภูมิศาสตร์ และสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี อาชีพ

๕. ห้องเฉลิมพระเกียรติ หัวใจของห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" คือ ห้องเฉลิมพระเกียรติ ซึ่งมีวัตถุประสงค์นำเสนอพระราชประวัติ พระปรีชาญาณและพระมหากรุณาธิคุณที่สถาบันพระมหากษัตริย์มีต่อประชาชนชาวไทย แบ่งเป็น ๔ ส่วน คือ

- นิทรรศการเกี่ยวกับพระราชประวัติของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
- พระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชนิพนธ์ของพระบรมวงศานุวงศ์ในราชวงศ์จักรี
- นิทรรศการเกี่ยวกับพระอัจฉริยภาพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในด้านศิลปกรรม วรรณกรรม การดนตรี
- พระราชกรณียกิจ และโครงการพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

" มุมเฉลิมพระเกียรติ "

" ห้องเด็กและครอบครัว "

" มุมวารสาร "

" ห้องห้องโลกไร้พรมแดน "

อาคารห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี

ประวัติจังหวัดสิงห์บุรี

สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเล่าถึงเมืองสิงห์ถวายสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ไว้ในสารานุกรมว่า ".....เมืองสิงห์บุรีเป็นเมืองใหญ่และเก่า มีป้อมปราการ วัง วัด มหาธาตุ และของสำคัญ คือ พระนอนจักรสีห์ที่ใหญ่ยาวกว่าพระนอนองค์อื่น ๆ ในเมืองไทย ทำเป็นแบบพระนอนอินเดียเหมือนเช่นที่ถ้ำเมืองยะลา คือ พระกรขวาคอยื่นไปทางด้านหน้า ไม่ทำอพระกรตั้งขึ้นรับพระเศียรแบบพระนอนไทย เมืองสิงห์เรียกชื่อต่างๆ ดังนี้ เมืองสิงห์ราชาธิราช เมืองสิงห์ราชา เป็นเมืองตั้งอยู่ริมแม่น้ำจักรสีห์อันเป็นลำน้ำใหญ่ ห่างแม่น้ำเจ้าพระยา ๒๐๐ เส้น เพราะแม่น้ำจักรสีห์ ต้นเขิน เมืองสิงห์จึงกลายเป็นเมืองอยู่ลับลี้....." ก็แสดงว่า สิงห์บุรีเป็นเมืองที่ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ มีอดีตยาวนาน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีพบว่า มีการตั้งถิ่นฐานของชุมชนโบราณ มาเป็นเวลานานหลายยุคหลายสมัย ดังนี้

ยุคก่อนประวัติศาสตร์

พบร่องรอยหลักฐานมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ที่บ้านชีน้ำร้าย อำเภออินทร์บุรี บ้านบางวัว ตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน บ้านคู ตำบลพักทัน อำเภอบางระจัน คือ ขวานหิน แวดินเผา หินดู ชิ้นส่วนกำไลสำริด เป็นต้น

สมัยทวารวดี

พบหลักฐานที่เมืองโบราณบ้านคูเมือง ตำบลห้วยชัน อำเภออินทร์บุรี เป็นการตั้งถิ่นฐานแบบ "เมืองคูคลอง" มีแผนผังเกือบเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีคูน้ำคันดินล้อมรอบโบราณวัตถุที่ขุดพบ เช่น ภาชนะดินเผา ลูกปัด แท่นหินบด แวดินเผา ตะคัน ฯลฯ ส่วนหนึ่งจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติอินทร์บุรี ปัจจุบันสถานที่ดังกล่าวเป็นส่วนรุกขชาติ และที่ตั้งหน่วยอนุรักษ์พันธุ์ไม้จังหวัดสิงห์บุรี

เมืองวัดพระนอนจักรสีห์ ตำบลจักรสีห์ อำเภอเมือง รูปแบบเมืองเป็นเมืองซ้อนมีเมืองชั้นในรูปค่อนข้างกลมและเมืองชั้นนอกล้อมรอบรูปสี่เหลี่ยมมนไม่ปรากฏร่องรอยกำแพงเมือง (ที่ทำด้วยดินพูนสูง) แต่คูเมืองบางด้านยังปรากฏให้เห็นสิ่งที่พบคือลูกปัด แวดินเผา เศษภาชนะ ฯลฯ

แหล่งโบราณคดีบ้านคิม ตำบลสระแจง อำเภอบางระจัน มีสภาพเป็นเนินดินรูปรี กว้าง ๒๐๐ เมตร ยาว ๕๐๐ เมตร มีคูน้ำขนาด กว้าง ๕ เมตร

สมัยสุโขทัย

มีการค้นพบเครื่องสังคโลกสมัยสุโขทัยตามวัดร้างและลำน้ำเจ้าพระยา แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่า ชุมชนต่าง ๆ นั้นมีความสำคัญมากนักเพียงไร เพราะในช่วงที่อาณาจักรสุโขทัยรุ่งเรืองนั้น ได้มีอำนาจแผ่ขยายอาณาเขตครอบคลุมในบริเวณภาคกลางและลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา

สมัยกรุงศรีอยุธยา

ปรากฏเหตุการณ์ที่สำคัญคือ สมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชาปีที่ ๑ (พระเจ้าอู่ทอง) ได้ตั้งเมืองสิงห์บุรี เป็นเมืองลูกหลวง เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรีเป็นเมืองหลานหลวง นอกจากนี้แล้วเมืองทั้งสามยังเป็นหัวเมืองชั้นในและหัวเมืองชั้นในหน้าด่าน รายทางด้านทิศเหนืออีกด้วย โดยมีเมืองลพบุรีเป็นเมืองหน้าด่านหลัก แสดงให้เห็นว่าเมืองสิงห์บุรี เมืองอินทร์บุรีและเมืองพรหมบุรี มีอยู่แล้วเมื่อดังกรุงศรีอยุธยา ก่อนหน้านั้นเมืองทั้งสามอาจอยู่ในการปกครองของอาณาจักรสุโขทัยก็ได้ แต่ไม่ปรากฏแน่ชัดว่า เมืองทั้งสามสร้างขึ้นในสมัยไหน

สมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ ได้จัดการปกครองใหม่โดยกำหนดให้หัวเมืองชั้นในเป็นเมืองจัตวา ดังนั้น เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี และเมืองสิงห์บุรี จึงเปลี่ยนเป็นเมืองจัตวา

ในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ เมื่อปี พ.ศ. ๒๐๘๖ เมืองสิงห์เป็นเมืองที่สมเด็จพระมหาธรรมราชาให้ทหารไปสืบข่าวเรื่องศึกสงครามกับพม่า ขณะเดียวกันก็ได้ยกกองทัพไปตั้งที่เมืองอินทร์บุรี เพื่อหยั่งเชิงดูข้าศึกอีกด้วย ดังปรากฏในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา สมัยสมเด็จพระมหาธรรมราชา ในปี พ.ศ. ๒๑๑๐ หลังจากสมเด็จพระนเรศวรทรงประกาศอิสรภาพได้ไม่นาน พม่าก็ได้ยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยาอีกครั้ง ครั้นนี้พม่ายกกองทัพมาสองทางคือ ทางเหนือมีพระเจ้าเชียงใหม่เป็นแม่ทัพ และทางตะวันตกมีพระยาพลิมเป็นแม่ทัพ แต่ทัพของพระยาพลิมถูกกองทัพกรุงศรีอยุธยาตีแตกไปก่อน โดยที่พระเจ้าเชียงใหม่ยังไม่ทราบ เมื่อกองทัพพระเจ้าเชียงใหม่ยกมาถึงเมืองชัยนาท ก็ให้แต่งทัพหน้ามาตั้งที่บางพุทรา ซึ่งตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ภายหลังคือ ตัวจังหวัดสิงห์บุรี ปี พ.ศ. ๒๓๐๘ สมัยสมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ในขณะที่พม่าตั้งค่ายล้อมกรุงศรีอยุธยาอยู่ ชาวบ้านบางระจันได้รวมตัวกันต่อสู้กับพม่า ที่บ้านบางระจัน เมืองสิงห์บุรี ซึ่งมีผู้นำสำคัญของชาวบ้านและปรากฏชื่อคือ ๑. พระอาจารย์ธรรมโชติ ๒. นายแท่น ๓. นายโชติ ๔. นายอิน ๕. นายเมือง ๖. นายทองแก้ว ๗. นายดอก ๘. นายจันทนวดเขียว ๙. นายทองแสงใหญ่ ๑๐. นายทองเหม็น ๑๑. ชุนสวรรค์ ๑๒. พันเรือง โดยชาวบ้านบางระจันได้ต่อสู้กับพม่า และสามารถเอาชนะกองทัพพม่าได้ถึง ๗ ครั้ง จนถึงครั้งที่ ๘ ชาวบ้านบางระจันจึงพ่ายแพ้ ในวันจันทร์ แรม ๒ ค่ำ เดือน ๘ ปีจอ พ.ศ. ๒๓๐๘ รวมเวลาที่ไทยรบกับพม่า ทั้งสิ้น ๕ เดือน คือ ตั้งแต่เดือน ๔ ปลายปีระกา พ.ศ. ๒๓๐๘ ถึงเดือน ๘ ปีจอ พ.ศ. ๒๓๐๘

สมัยกรุงธนบุรี

เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เมืองสิงห์บุรี ขึ้นกับกรุงธนบุรี ในประชุมพงศาวดารฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) กล่าวถึงสำเนาท้องตรา พ.ศ. ๒๓๑๖ เกณฑ์ผู้รักษาเมืองสิงห์บุรี เมืองพรหมบุรี เมืองอินทร์บุรี ยกทัพไปสกัดข้าศึกด้านตะวันออก และคุมพรรคพวกช่องสุ่มกำลังยกไปขุดคูเลนพระนครเมืองธนบุรี

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

มีหลักฐานที่ปรากฏคือ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้จัดการปกครองมณฑลเทศาภิบาล เมืองสิงห์บุรี เมืองอินทร์บุรี เมืองพรหมบุรี เข้าอยู่ในมณฑลกรุงเก่า (รัชกาลที่ ๖ ได้เปลี่ยนชื่อเป็นมณฑลอยุธยา) และปี พ.ศ. ๒๔๓๕ ยุบเมืองอินทร์บุรีและเมืองพรหมบุรี เป็นอำเภอขึ้นกับเมืองสิงห์บุรี พร้อมกับตั้งเมืองสิงห์บุรีขึ้นใหม่ที่ตำบลบางพุทรา ส่วนเมืองสิงห์บุรีเดิมยุบเป็นอำเภอลิงห์และต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอบางระจัน

ปี พ.ศ. ๒๔๔๔ อำเภอเมืองสิงห์บุรีเปลี่ยนเป็นอำเภอบางพุทรา และในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ ทางราชการสั่งให้เปลี่ยนชื่อที่ว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่ในเมืองให้เป็นชื่อของจังหวัดนั้น ๆ อำเภอบางพุทราจึงได้กลับไปใช้ชื่ออำเภอเมืองสิงห์บุรีมาจนถึงปัจจุบันนี้

ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด

รูปอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน หมายถึง กำแพงและเชิงเทินในตราประจำจังหวัดสิงห์บุรี คืออนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน ซึ่งตั้งอยู่ที่อำเภอค่ายบางระจัน เป็นอนุสาวรีย์แห่งวีรกรรม และความเสียสละอันยิ่งใหญ่ของคนไทย ที่เป็นชาวบ้านธรรมดาๆ กลุ่มหนึ่ง ได้แสดงความกล้าหาญ ความสามัคคี และความรักชาติบ้านเมือง ได้รวมตัว รวมพลังกันขึ้นเองอย่างจริงใจ และฉับพลันในยามคับขัน ตั้งค่ายต่อสู้ด้านทานกองทัพพม่าข้าศึก ต่อสู้ได้ชัยชนะถึง ๗ ครั้ง เพื่อเป็นการถ่วงเวลาคอยกองทัพไทยจากทางอื่น สามารถรวมกลุ่มสู้ยู่ได้นานถึง ๕ เดือน จึงได้พ่ายแพ้แก่ข้าศึก

คำขวัญ :

" ถิ่นวีรชนคนกล้า คู่หล้าพระนอน
นามกระฉ่อนช่อนแม่ลา เทศกาลกินปลาประจำปี "

ต้นไม้ประจำจังหวัด :	มะกล่ำต้น
ลักษณะนิสัยใจคอ ผู้คน :	ยิ้มแย้มแจ่มใส โอบอ้อมอารีย์มีน้ำใจ เป็นมิตร และรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
วิถีชีวิต :	แบบพอเพียง พึ่งพาอาศัยกัน และให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่เบียดเบียนกัน
คติพจน์ :	"สามัคคีคือพลัง"

จังหวัดสิงห์บุรีตั้งอยู่บริเวณภาคกลางตอนบนของประเทศ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบลุ่ม และพื้นที่เป็นลูกคลื่นลอนตื้น ซึ่งเกิดจากการทับถมของตะกอนริมแม่น้ำ เขตพื้นที่แม่น้ำสำคัญไหลผ่าน คือแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย แม่น้ำลพบุรี และนอกจากนี้ยังมีลำน้ำสายอื่น ๆ อีก ได้แก่ ลำกากรอง ลำแม่ลา ลำเชียงราก และลำโพธิ์ชัย เป็นพื้นที่ไม่มีภูเขา มีความสมบูรณ์ของทรัพยากรดินและน้ำเป็นอย่างมาก

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท และอำเภอดาศิลิ จังหวัดนครสวรรค์
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอไชโย อำเภอโพธิ์ทอง และอำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอบ้านหมี่ และอำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท และอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

จากหลักฐานทางธรณีวิทยาพบว่า เดิมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดสิงห์บุรี เป็นส่วนหนึ่งของอ่าวไทยตอนบน ที่น้ำเข้ามาในแผ่นดิน จนถึงจังหวัดนครสวรรค์ อย่างไรก็ตามแนวตะเข็บรอยต่อระหว่างจังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดสุพรรณบุรีและจังหวัดชัยนาท น่าจะมีอายุเก่าแก่กว่าพื้นที่ด้านอื่น ๆ ของจังหวัด เพราะเป็นแนวตะพัก ต่อจากภูเขา และเป็นส่วนที่สูงที่สุดของจังหวัดซึ่งสูงประมาณ ๑๘ เมตร จากระดับน้ำทะเล พบร่องรอยของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ เป็นจำนวนมากอยู่หลายแห่ง เช่น

- แหล่งโบราณคดีบ้านคูเมือง ตำบลพิกพัน อำเภอบางระจัน
- บ้านบางวัว ตำบลไม้ดัด อำเภอบางระจัน พบดินเผาและหินดู่
- ชุมชนโบราณบ้านชินน้ำร้าย อำเภออินทร์บุรี พบชิ้นส่วนของขวานหินและชิ้นส่วนกำไลสำริด
- บ้านโพธิ์ทะเล อำเภอบางระจัน พบขวานหิน

จากร่องรอยที่พบแสดงว่าเคยมีผู้คนอาศัยอยู่มาเนิ่นแล้ว และพัฒนารูปแบบของชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ มาสู่ความเป็นเมืองโบราณในยุคการขุดคูเมือง และคันดินกำแพงเมือง เป็นการก้าวเข้าสู่ทวารวดี เมื่อประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๑ - ๑๔

ประวัติวัดพิภุทธของพระอารามหลวง

พระสุวรรณมณฑลมหาบุศิ

วัดพิภุทธของพระอารามหลวง

พระอุโบสถ

พิพิธภัณฑ์หลวงพ่อแพ

วัดพิภูลทอง จังหวัดสิงห์บุรี พระอารามหลวง ชั้นตรี

วัดพิภูลทอง อยู่ในเขตตำบลพิภูลทอง ห่างจากวัดพระนอนจักรสีห์วรวิหาร ไปประมาณ ๔ กม. เรียกกันทั่วไปว่า "วัดหลวงพ่อแพ" (พระเทพสิงหนุราชาจารย์) มีพระพุทธรูปปางประทานพรใหญ่ที่สุดในประเทศไทย คือ พระสุวรรณมณฑลมหา牟尼 หรือ หลวงพ่อใหญ่ มีพิพิธภัณฑ์หลวงพ่อแพ จัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติ และเครื่องอัฐบริขารของหลวงพ่อแพ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

ที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ตำบลพิภูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับหมู่บ้าน	ทิศใต้	ติดต่อกับหมู่บ้าน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับทุ่งนา	ทิศตะวันตก	ติดต่อกับแม่น้ำน้อย

การคมนาคมติดต่อ

ออกจากตัวเมืองสิงห์บุรี ไปตามถนนริมคลองชลประทาน หมายเลข ๓๐๕ เลี้ยวขวาไปตามถนนสายสิงห์บุรี - สุพรรณบุรี ระยะทาง ๘ กิโลเมตร ถึงทางแยกก่อนถึงสะพานท่าข้ามเล็กน้อย ให้เลี้ยวซ้ายไปตามถนนริมคลองชลประทาน ระยะทางประมาณ ๔ กิโลเมตร จึงถึงวัดพิภูลทอง

ประวัติและความสำคัญ

วัดพิภูลทอง (พระอารามหลวง) วัดนี้มักรู้จักกันในนามของ "วัดหลวงพ่อแพ" (พระเทพสิงหนุราชาจารย์) เจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี สิ่งสำคัญของวัดนี้ คือ พระพุทธรูปประทานพรองค์ใหญ่ คือ พระพุทธสุวรรณมณฑลมหา牟尼 ซึ่งภายในองค์พระผูกเหล็กเป็นโครง ภายในหล่อคอนกรีตด้วยปูนซีเมนต์ ทรงประทับนั่งบนพื้นฐานบัวและซุกชี พระพุทธรูปปฏิมากร ประดับด้วยโมเสคทองคำธรรมชาติ ชนิด ๒๔ เค อย่างสวยงามไม่ลอก ไม่ตก ไม่หมองทนสวยงาม บริเวณรอบองค์พระใหญ่ประทานพร สร้างเป็นวิหารคด เป็นที่ประดิษฐานพระปางต่าง ๆ ประจำวัน ปางประจำเดือน ปางประจำปี และพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนั้นจะปลูกพันธุ์ไม้ต้น และ ดอกนพปตชาชนิด ให้ความร่มรื่นสวยงาม มีลานหินขนาดใหญ่ให้นั่งพักผ่อน โดยใช้ชื่อว่า "พุทธวนอุทยาน"

สภาพฐานะและที่ตั้ง

วัดพิภูลทอง ตั้งอยู่เลขที่ ๕๓ หมู่ที่ ๓ ตำบลพิภูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย สร้างขึ้นเป็นวัดนับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๓๔ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาครั้งหลังเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๑๕.๕๕ เมตร ยาว ๒๕.๕๕ เมตร ต่อมาได้รับการยกเป็นวัดพัฒนาตัวอย่าง และในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้รับยกฐานะวัดขึ้นเป็นพระอารามหลวง

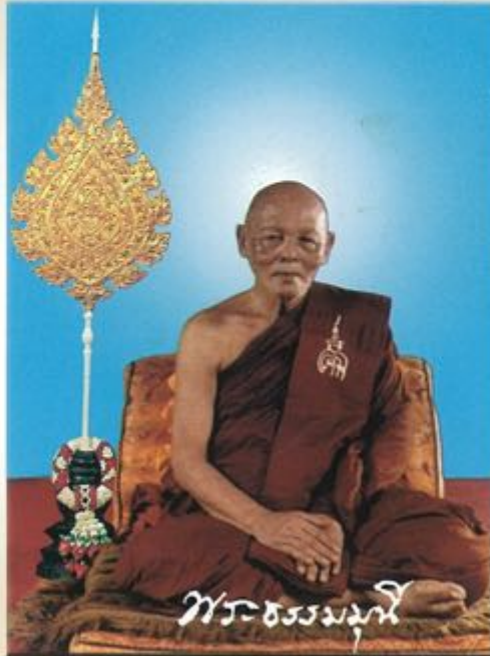
ความเป็นมาของวัดพิบูลทอง

วัดพิบูลทอง สร้างขึ้นเป็นวัด นับตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๔๓๔ โดยมี ขุนสิทธิ์ สติถย์บุตร (เสื่อ) นายกลับ สติถย์บุตร และนายช่วง เป็นหัวหน้าดำเนินการก่อสร้างวัดนี้ขึ้น โดยเดิมมีนามว่า "วัดใหม่พิบูลทอง" แต่ชาวบ้านมักเรียกกันว่า "วัดใหม่" เพราะว่าเป็นวัดสร้างขึ้นใหม่ในเขตนี้ โดยมีได้เป็นวัดร้างมาก่อน ต่อมาเมื่อปีพุทธศักราช ๒๔๘๓ จึงได้ขอเปลี่ยนนามวัดเป็น "วัดพิบูลทอง" วัดพิบูลทองได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาครั้งแรก เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๐ และได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ เขตวิสุงคามสีมา กว้าง ๑๕.๕๕ เมตร ยาว ๒๕.๕๕ เมตร

ปูชนียวัตถุภายในวัด

๑. พระพุทธรูปปางประทานพร แบบสมัยสุโขทัย หน้าตักกว้าง ๑๑ วา ๒ คอก ๗ นิ้ว สูงจากพื้นสุดพระเกตุ ๒๑ วา ๑ คืบ ๓ นิ้ว ได้รับพระราชทานนามจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันว่า "พระพุทธสุวรรณมงคลมหามุนี" สร้างด้วยคอนกรีตเสริมเหล็ก องค์ประดับด้วยทองคำ ชนิด ๒๔ เค
๒. วิหารคดโดยรอบๆ องค์พระสุวรรณมงคลมหามุนี จำนวน ๔๐ ห้อง โดยแต่ละห้องมีพระพุทธรูปปางต่างๆ ประทับอยู่โดยรอบ มีพระประจำปี ประจำเดือน ประจำวัน ประดิษฐานอยู่ จำนวน ๕๖ องค์ ภายใต้อานองค์พระพุทธรูปปางประทานพร มีภาพจิตรกรรมติดอยู่โดยรอบ
๓. พระสิวลี (พระฉิม) สร้างด้วยโลหะ และลงลักปิดทองคำเปลว มีขนาดสูง ๔ คอก ๔ นิ้ว ประดิษฐานอยู่กลางสระน้ำ หน้าพระพุทธสุวรรณมงคลมหามุนี เป็นที่เจริญศรัทธาของพุทธศาสนิกชนโดยทั่วไปที่ได้มานมัสการ
๔. รูปหล่อ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ขนาดเท่าองค์จริง โดยได้ถอดแบบมาจากวัดระฆังโฆสิตาราม กรุงเทพมหานคร
๕. พระมหากัจจายนะ ประดิษฐานอยู่ด้านทิศใต้ของพระพุทธสุวรรณมงคลมหามุนี ในสวนพุทธสถานปฏิบัติธรรม

ประวัติ พระธรรมบุณี (หลวงพ่อแพ)

ประวัติโดยย่อ

ท่านเกิดเมื่อวันจันทร์ เดือนยี่ ขึ้น ๗ ค่ำ ปีมะเส็ง ตรงกับวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ.๒๔๔๘ บิดาชื่อ นายเทียน มารดาชื่อ นางหน่าย นามสกุล ใจมั่นคง ณ บ้านหมู่ที่ ๘ ตำบลพิกุลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี มีพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน ๔ คน ท่านเป็นบุตรคนสุดท้อง อายุ ๘ เดือน มารดาถึงแก่กรรม นายบุญ นางเพียร ข้าวิบุรย์ มีศักดิ์เป็นอาขอมมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม อายุ ๑๑ ปี นายบุญ นางเพียร นำท่านไปฝากเรียนกับสมภารพัน เจ้าอาวาสวัดพิกุลทอง จังหวัดสิงห์บุรี

บรรพชา

ท่านบรรพชาเป็นสามเณร เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ.๒๔๖๓ (อายุ ๑๖ ปี) ณ วัดพิกุลทอง ขณะนั้นพระอธิการพัน เป็นเจ้าอาวาส ปี พ.ศ. ๒๔๖๖ สอบนักธรรมตรีได้ ปี พ.ศ. ๒๔๖๘ สอบเปรียญธรรม ๓ ประโยคได้

อุปสมบท

อายุ ๒๑ ปี ท่านอุปสมบท วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๘ ณ พระอุโบสถวัดพิกุลทอง โดยมีพระมงคลทิพย์มณี เจ้าอาวาสวัดจักรวรรดิราชาวาส กทม. เป็นอุปัชฌาย์ พระครูสิทธิเดช วัดชนะสงคราม กรุงเทพมหานคร เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระอธิการอ่อน เจ้าอาวาสวัดจำปาทอง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นพระอนุสาวนาจารย์ ปี ๒๔๖๘ สอบนักธรรมโทได้ สำนักเรียนวัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎ์ กรุงเทพมหานคร ปี ๒๔๗๐ สอบได้เปรียญธรรม ๔ ประโยค

งานปกครอง

- พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้รับตำแหน่งเจ้าอาวาส วัดพิบูลทอง
- พ.ศ. ๒๔๘๒ ดำรงตำแหน่ง เจ้าคณะตำบลถอนสมอ
- พ.ศ. ๒๔๘๓ ดำรงตำแหน่ง พระอุปัชฌาย์
- พ.ศ. ๒๕๐๘ ดำรงตำแหน่ง เจ้าคณะอำเภอท่าช้าง
- พ.ศ. ๒๕๒๕ ดำรงตำแหน่ง เจ้าคณะจังหวัด

สมณศักดิ์

- พ.ศ. ๒๔๘๔ พระครูสัญญาบัตร ที่ พระครูศรีพรหมโสภิต
- พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้รับพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ เป็น "พระครูสัญญาบัตรชั้นพิเศษ"
- พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้รับพระราชทานเลื่อนชั้นสมณศักดิ์ เป็น พระราชาคณะชั้นสามัญ ที่ นพธรรมภาณี
- พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็นพระราชาคณะชั้นราช ที่ พระราชสิงหคณาจารย์
- พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ที่ พระเทพสิงหบุราจารย์

.....ศติธรรมทลวงพ่อแห.....

เป็นมนุษย์สุดดีต้องมีศีล
 ขังหากินถูกธรรมะละมิชญา
 ไม่เขียดเขียนผู้ใดให้ระอา
 มีฉันทาร่วมสมักรสามัคคี
 ขังเอื้อเขื้อเผื่อแผ่แก่เขื่อนบ้าน
 ไม่ก่อการริษยาว่าเสียดสี
 ไม่เอาเปรียบผู้ใดในโลภย์
 เหล่าเมธิสรรเสริญูเจริญพร

ประวัติท่านเจ้าคุณ พระวิมลสุตตากรณ

ท่านเจ้าคุณ พระวิมลสุตตากรณ ฉายา สุธีโร อายุ ๔๔ พรรษา ๒๕ วิทยฐานะ นักธรรมชั้นเอก, เปรียญธรรม ๔ ประโยค มัธยมศึกษาปีที่ ๖ วัดพิบูลทองพระอารามหลวง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี

ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

๑. เจ้าอาวาสวัดพิบูลทองพระอารามหลวง
๒. เจ้าคณะอำเภอก่ายบางระจัน
๓. หัวหน้าพระปริยัตินิเทศก์ประจำจังหวัดสิงห์บุรี
๔. พระอุปัชฌาย์
๕. ผู้อำนวยการโครงการขยายห้องเรียน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สถานะเดิม

ชื่อ ประจวบ นามสกุล คำมี เกิด ๖ ๙ ๘ ค่ำ ปีมลู วันศุกร์ที่ ๒๘ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๔ บิดาชื่อ นายบุญ นามสกุล คำมี มารดาชื่อ นางเข้า นามสกุล คำมี ณ บ้านเลขที่ ๑๐ หมู่ที่ ๑๐ ตำบลเขาหิน อำเภอดงเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี

บรรพชา

วัน ๖ ๙ ๕ ตรงกับวันที่ ๑๕ เดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๑๘ ณ วัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี โดยมี พระธรรมมุนี (เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่ พระครูศรีพรหมโสภิต) อดีตเจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี เจ้าอาวาสวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นพระอุปัชฌาย์

อุปสมบท

วัน ๓๗ ค่ำ ตรงกับวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ ณ วัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี โดยมี พระธรรมมุณี (เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์ที่ พระสุนทรธรรมภาณี) อดีตเจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี เจ้าอาวาสวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นพระอุปัชฌาย์
พระครูธรรมสารคุณาภรณ์ เจ้าอาวาสวัดโบสถ์ ตำบลถอนสมอ อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี เป็นพระกรรมวาจาจารย์

พระครูปลัดผิว คงคปญโญ วัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้างจังหวัดสิงห์บุรี เป็นพระอนุสาวนาจารย์

วิทยฐานะ

- พ.ศ. ๒๕๑๑ สำเร็จการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ณ โรงเรียนวัดแหลมทอง อำเภอตรอน จังหวัดอุตรดิตถ์
- พ.ศ. ๒๕๑๕ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ณ ศูนย์บริการการศึกษา นอกโรงเรียนอำเภอท่าช้าง
- พ.ศ. ๒๕๑๘ สอบได้นักธรรมชั้นตรี สำนักเรียนวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี
- พ.ศ. ๒๕๑๙ สอบได้นักธรรมชั้นโท สำนักเรียนวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี
- พ.ศ. ๒๕๒๐ สอบได้นักธรรมชั้นเอก สำนักเรียนวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี
- พ.ศ. ๒๕๑๙ สอบได้ประโยค ๑-๒ สำนักเรียนวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี
- พ.ศ. ๒๕๒๐ สอบได้ประโยค ป.ธ.๓ สำนักเรียนวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี
- พ.ศ. ๒๕๒๒ สอบได้ประโยค ป.ธ.๔ สำนักเรียนวัดพิบูลทอง ตำบลพิบูลทอง อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี
- พ.ศ. ๒๕๔๙ พุทธศาสตรมหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

งานปกครอง

- พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นเลขานุการเจ้าคณะจังหวัดสิงห์บุรี
- พ.ศ. ๒๕๓๕ ดำรงตำแหน่งรองเจ้าอาวาสวัดพิบูลทอง (เมื่อครั้งยังเป็นอารามราษฎร์)
- พ.ศ. ๒๕๓๖ ดำรงตำแหน่งรองเจ้าอาวาส (พระอารามหลวง)
- พ.ศ. ๒๕๔๒ ดำรงตำแหน่งรักษาการเจ้าอาวาสวัดพิบูลทอง
- พ.ศ. ๒๕๔๓ ดำรงตำแหน่งรักษาการเจ้าคณะอำเภอค่ายบางระจัน
- พ.ศ. ๒๕๔๓ ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส วัดพิบูลทองพระอารามหลวง

พ.ศ. ๒๕๔๓	ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอค่ายบางระจัน
พ.ศ. ๒๕๔๓	มีพระภิกษุจำนวน ๓๗ รูป สามเณรจำนวน ๔๕ รูป
พ.ศ. ๒๕๔๔	มีพระภิกษุจำนวน ๓๗ รูป สามเณรจำนวน ๔๗ รูป
พ.ศ. ๒๕๔๕	มีพระภิกษุจำนวน ๔๐ รูป สามเณรจำนวน ๓๙ รูป
พ.ศ. ๒๕๔๖	มีพระภิกษุจำนวน ๓๗ รูป สามเณรจำนวน ๓๕ รูป
พ.ศ. ๒๕๔๗	มีพระภิกษุจำนวน ๓๓ รูป สามเณรจำนวน ๔๐ รูป
พ.ศ. ๒๕๔๘	มีพระภิกษุจำนวน ๓๓ รูป สามเณรจำนวน ๔๗ รูป
พ.ศ. ๒๕๔๙	มีพระภิกษุจำนวน ๒๙ รูป สามเณรจำนวน ๘๒ รูป
พ.ศ. ๒๕๕๐	มีพระภิกษุจำนวน ๓๐ รูป สามเณรจำนวน ๑๐๓ รูป

มีการทำอุโบสถกรรมตลอดปี ทุกกึ่งเดือน และสิ้นเดือน โดยมีพระภิกษุผู้สวดพระปาฏิโมกข์ได้จำนวน ๑ รูป

มีการทำวัตรสวดมนต์ทั้งเช้า และเย็น เป็นประจำตลอดปี ภายในพรรษาต้องลุกขึ้นครองผ้า และทำวัตรสวดมนต์ เพื่อเป็นการอบรมนิสัยของพระภิกษุสามเณร และปฏิบัติสมณะกิจต่อไป

มีระเบียบการปกครองวัด ได้จัดระเบียบการปกครองวัดโดยได้แบ่งเป็นหน้าที่ และคัดเลือกพระภิกษุผู้มีความสมควรมอบหมายหน้าที่นั้น ๆ ให้นำไปปฏิบัติ และรับผิดชอบ

งานการศึกษา

- พ.ศ.๒๕๒๗ เป็นครูสอนพระปริยัติธรรมประจำสำนักเรียนวัดพิบูลทอง
- พ.ศ.๒๕๑๙ เป็นกรรมการอบรมบาลีก่อนสอบของคณะสงฆ์ ภาค ๓
- เป็นกรรมการสอบธรรมสนามหลวงประจำจังหวัดสิงห์บุรี
 - เป็นกรรมการสอบธรรม(นวกะ) ประจำอำเภอท่าช้าง
 - เป็นกรรมการสอบบาลีสนามหลวง ประจำจังหวัดสิงห์บุรี
 - เป็นกรรมการดำเนินการตรวจข้อสอบนวกภูมิ
- พ.ศ.๒๕๓๓ ได้รับการยกย่องให้เป็นสำนักเรียนประจำจังหวัด
- พ.ศ.๒๕๓๓ เป็นพระปริยัตินเทศก์ประจำจังหวัดสิงห์บุรี
- พ.ศ.๒๕๓๕ เป็นรองเจ้าสำนักเรียนวัดพิบูลทอง
- พ.ศ.๒๕๔๒ รักษาการเจ้าสำนักเรียนวัดพิบูลทอง
- พ.ศ.๒๕๔๔ เปิด "สหศึกษาบาลีจังหวัดสิงห์บุรี" ที่วัดพิบูลทอง
- เป็นกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนสิงห์บุรี
 - เป็นกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนค่ายบางระจันวิทยาคม
 - เป็นกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่าช้างวิทยาการ

ความคิดเห็นท่านเจ้าคุณกับการสร้างห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอท่าช้าง

ท่านเจ้าคุณ พระวิมลสุตตากรณ

เจ้าอาวาสวัดพิบูลทอง พระอารามหลวง

อาตมาขอเจริญพรญาติโยมที่ได้อนุโมทนาบุญสร้างกุศล สร้าง
ปัญญาให้กับคนชาวจังหวัดสิงห์บุรี แรงศรัทธาที่สร้างห้องสมุดประชาชน
"เฉลิมราชกุมารี" อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี

๑. ในมิ่งมงคลสมัยที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เจริญพระชนมายุ ๕๐ พรรษา
ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๘ เพื่อสนองพระราชปณิธานและแนวทางพระราชดำริในการส่งเสริมการศึกษาสำหรับ
ประชาชนตามที่ทรงแสดงไว้ในโอกาสต่าง ๆ ดังนี้

"...ข้าพเจ้าอยากให้เรามีห้องสมุดที่ดีมีหนังสือครบทุกประเภทสำหรับประชาชน หนังสือที่ข้าพเจ้า
คิดว่าสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือหนังสือสำหรับเด็ก

....ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหาและรูปภาพ ให้เขาอ่าน ให้ความรู้ความบันเทิงเด็ก ๆ จะ
เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ที่รอบรู้ มีธรรมะประจำใจ มีความรักบ้านรักเมืองมีความต้องการ
ปรารถนาที่จะทำแต่ประโยชน์ที่สมควร.."

๒. ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" แห่งนี้เป็นห้องสมุดประชาชนแห่งแรกของจังหวัดสิงห์บุรี
ที่สร้างด้วยงบประมาณของประชาชน สร้างโดยประชาชน เพื่อประชาชน โดยมีวัดเป็นผู้ประสานงาน และ
สมทบงบประมาณในการก่อสร้าง เป็นการรวมใจของชาวสิงห์บุรี

๓. ห้องสมุดประชาชนแห่งนี้จะเป็นห้องสมุดที่เป็นแหล่งความรู้ที่มีความสำคัญ และมีบทบาทเกื้อหนุน
การเรียนการสอนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม โรงเรียนวัดพิบูลทอง โรงเรียนวัดวิหารขาว โรงเรียนวัดโบสถ์
โรงเรียนท่าช้างวิทยาคาร และโรงเรียนใจเพียรวิทยานุสรณ์ และประชาชนทั่วไป

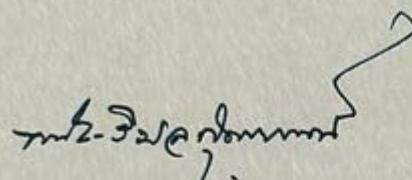
๔. ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" แห่งนี้จะห้องสมุดยุคใหม่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เป็น
ครูของประชาชน เน้นสื่อที่ทันสมัยและนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ให้รวดเร็ว ในการค้นคว้าและสามารถ
เชื่อมโยงกับข้อมูลทั่วโลกได้

อาตมาขอขอบคุณผู้สนับสนุนงบประมาณ ดังนี้

- จังหวัดสิงห์บุรี	๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดสิงห์บุรี	๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท
- เทศบาลตำบลถอนสมอ	๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท
- สำนักบริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน	๑,๖๐๐,๐๐๐ บาท
- วัดพิบูลทอง	๕,๓๐๐,๐๐๐ บาท
- และผู้ร่วมบริจาคสมทบ อีกจำนวน	๑๐๐ ราย

ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" อำเภอท่าช้าง จังหวัดสิงห์บุรี จะเป็นห้องสมุดที่มีความสมบูรณ์แบบที่ประกอบด้วยสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อนิทรรศการ เป็นโลกการเรียนรู้ยุคใหม่ เป็นห้องสมุด : ผู้นำแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง

ขออำนาจคุณพระศรีรัตนไตรจงปกปักรักษาทุกท่านที่ได้สร้างห้องสมุดประชาชน สร้างคนให้มีความรู้ สร้างคนให้มีปัญญา มีความสุขโดยทั่วกัน

(พระวิมลสุตตากรณี)

เจ้าอาวาสวัดพิบูลทอง พระอารามหลวง

ประวัติอำเภอท่าช้าง

อำเภอท่าช้าง เคยเป็นสถานที่ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ สมัยกรุงศรีอยุธยาจักรพรรดิเมืองหลวงของชาติอยู่

เรื่องนี้ผู้เขียนเคยได้อ่านหนังสือของนายอาวุธ เพชรสิงห์ เขียนไว้นานแล้ว ขอนำมาเล่าสู่กันฟัง เพราะยังสังเกตเห็นว่ายังมีท่านผู้ที่ไม่รู้อีกมาก

เมื่อครั้งกระโน้น คือก่อนปี พ.ศ. ๒๓๑๐ ขึ้นไป ท้องที่ของอำเภอท่าช้างสมัยนั้น ยังเป็นป่ามีต้นไม้ นานาพันธุ์ใหญ่น้อยขึ้นอยู่หนาแน่น แม้อาณาเขตกว้างไกล แต่ไม่มีใครสามารถล่วงรู้ได้ว่า อำเภอท่าช้าง ครั้งนั้นมีชื่อว่าอะไรแน่ ต่อมาทางราชการโดยมีพระเจ้าแผ่นดินเป็นประมุขได้มีพระราชประสงค์บัญชาใช้ให้เหล่าเสนาข้าราชการพร้อมด้วยควาญช้าง เดินทางจากเมืองหลวงขึ้นมาคล้องช้างป่า เพื่อนำไปฝึกหัดเป็นช้างศึก เทียวสำรวจดูภูมิประเทศตามท้องถิ่นต่าง ๆ ว่าที่ไหนบ้างที่มีช้างป่าอาศัยอยู่มาก ๆ จะได้ทำการกันต่อไป

ครั้งนั้นไม่ว่าจะอย่างไรก็ตาม ไท่ช้างเป็นป่าไปเสียทั้งหมดเหลือที่จะนับ เมื่อมีป่าหนาที่บ เช่นนั้น สิ่งที่อยู่กับป่าอันจะขาดเสียมิได้ สิ่งนั้นคือสัตว์ป่า อันเป็นเสมือนกับบ้านที่มนุษย์จะขาดมิได้ฉะนั้น

ณ ที่ป่าชายแดนของเมืองสิงห์บุรีเรา หรืออาจคลุกเคล้าเข้าไปในเขตจังหวัดอ่างทองบ้าง เช่น บ้านกระตีแดง กระทุ่มลอย บ้านไร่ ไปแสวงหา บ้านพราน ตาลชีแล้ง (แสวงสุข) บางระจัน และ บ้านกล้วย เป็นต้น เป็นที่อยู่ของหมู่สัตว์ร้อยสี่พันอย่าง มีโขลงช้างเป็นสาระสำคัญ

เมื่อคณะผู้รับสนองพระราชโองการ พิจารณาเห็นเหตุอันจะยังผลให้สำเร็จดังนั้น จึงลงมติกันว่าพวกเราควร
จะจับช้าง ณ บริเวณนี้แหละ เพราะมีช้างชุกชุมตามที่ต้องการทุกอย่างแล้ว

หลังจากที่ได้ที่พักเหมาะสมอยู่แล้ว ต่อนั้นมาก็เริ่มงานทันที โดยหมอช้างออกทำการจับช้างป่าอย่าง
ขนานใหญ่ เมื่อจับมาได้มากแล้ว คณะผู้ติดตามต่างก็เลือกหาที่ที่เหมาะสมทำเป็นโรงพักช้างชั่วคราว นำช้าง
ที่จับมาจากที่ต่าง ๆ มารวมอยู่ในที่เดียวกัน และสถานที่แห่งนั้นก็ตั้งอยู่ในเขตอำเภอท่าช้างในสมัยนั้นด้วย
คงจะตั้งอยู่ไม่ห่างไกลจากแม่น้ำน้อยมากนัก (ตามความเข้าใจของผู้เขียน ว่าคงอยู่ในท้องที่บ้านสวนกล้วย
เป็นแน่ เพราะเคยมีคนคุยให้ฟังว่า โยมผู้ชายของหลวงพ่อยัตต์ เคยเลี้ยงช้างหลวงอยู่ระยะหนึ่ง) เวลาเจ้า
พนักงานจะให้ช้างลงน้ำก็ไล่ช้างเหล่านั้นมายังหาดทรายริมฝั่งแม่น้ำน้อย ตรงบริเวณตลาดเหนือในปัจจุบัน
(พ.ศ. ๒๕๒๑) ซึ่งครั้งนั้นบ้านเรือนของประชาชนยังมีน้อย เนื้อที่ของทำนน้ำแห่งนั้นจึงกว้างใหญ่ ขณะสมัยนั้น
ช้างลงได้เป็นโขลง ๆ ทีเดียวจากนั้นมาชาวบ้านเกิดความเคยชิน ที่ได้เห็นโขลงช้างมาลงน้ำที่ท่าแห่งนั้นเป็น
อาจณ เกิดเป็นความเคยชิน เรียกกันจนติดปากว่า "ท่าช้าง" (ในสมัยนั้นยังไม่มีชื่อเรียกแน่นอนเข้าใจว่า
เพราะเหตุนี้เองจึงเรียกว่าท่าช้าง)

เมื่อความเจริญย่างเข้ามาหา ทางราชการได้มาสร้างเป็นกิ่งอำเภอขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ต่อมา
ภายหลังได้ยกฐานะขึ้นเป็นตัวอำเภอ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๖ จึงได้เรียกชื่อว่า "อำเภอท่าช้าง" ตามเหตุการณ์
และคำของชาวบ้าน มาจนทุกวันนี้

ส่วนช้างที่เป็นจำนวนมากเหล่านั้น พอสมควรแก่เวลาแล้วพวกพนักงานหลวงก็ได้นำเข้าไปสู่
กรุงศรีอยุธยา เพื่อไปรับการฝึกให้คล่องแคล่วสำหรับออกทำศึกต่อไป

เรือแจวพระที่นั่งในจังหวัดสิงห์บุรี

ความรู้สึกของคณะผู้แจวเรือถวาย
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
คราวเสด็จประพาสลำแม่น้ำน้อย จังหวัดสิงห์บุรี
เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๓

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนิน เป็นประธานเปิดอาคารกาชาด จังหวัดสิงห์บุรี เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓ และได้เสด็จประพาสลำแม่น้ำน้อย เพื่อทอดพระเนตร วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของพสกนิกรชาวจังหวัดสิงห์บุรี ทั้ง ๒ ฟากฝั่งแม่น้ำน้อย โดยทรงประทับเรือมาดจำปาทอง จากท่าเทียบเรือวัดกลางท่าข้าม อำเภอค่ายบางระจัน ไปยังท่าเทียบเรือวัดพิบูลทองอำเภอกาชาด จังหวัดสิงห์บุรี เป็นระยะทาง ๗ กิโลเมตร ระหว่างทางที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนิน มีขบวนเรือต่างๆ ทั้งข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน ได้แจวเรือ พายเรือ ตามเสด็จ ด้วยเรือรูปแบบต่างๆ ที่ชาวบ้านมีอยู่ อีกทั้งพสกนิกร ๒ ฟากฝั่งแม่น้ำ ทั้งชาวจังหวัดสิงห์บุรีและใกล้เคียง ได้เฝ้าคอยรับเสด็จ ขึ้นชมพระบารมี ด้วยความจงรักภักดีและมีความปลื้มปิติยินดีอย่างล้นพ้นหาที่สุดมิได้ ทั้ง ๒ ฝั่งแม่น้ำอย่างเนืองแน่นตลอดระยะทางที่พระองค์เสด็จพระราชดำเนินผ่านเหล่าพสกนิกรได้จัดขบวนรับเสด็จ และมีการแสดงศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นรวมถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านแต่ละชุมชน เช่น การนวดข้าว สีข้าว ซ้อมข้าว การแสดงลิเก กลองยาว กลองยาวประยุกต์ รำไท่น รำดาบ ดนตรีไทย การจับปลาด้วยเครื่องมือต่างๆ และทอดพระเนตรตลาดน้ำวัดพิบูลทอง จากนั้นได้เสด็จทอดพระเนตรพระอารามหลวงวัดพิบูลทองและมีพระปฏิสัมพันธ์กับประชาชนที่เฝ้ารับเสด็จอย่างทั่วถึง

ในการนี้ข้าพระพุทธเจ้าและคณะผู้แจวเรือพระที่นั่งถวายให้กับพระองค์ท่าน รู้สึกปลื้มปิติอย่างล้นพ้นหาที่สุดมิได้ที่ได้มีโอกาสสนองเบื้องพระยุคลบาท รวมทั้งพสกนิกรที่เฝ้ารับเสด็จพระองค์ท่านทุกคน ต่างรู้สึกชื่นชมพระบารมีของพระองค์เป็นอย่างยิ่ง

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ

ข้าพระพุทธเจ้า	นายแพทย์สมหมาย	ทองประเสริฐ	ผู้แจวที่	๑
ข้าพระพุทธเจ้า	นายสุพจน์	ตั้งประสงค์สันติ	ผู้แจวที่	๒
ข้าพระพุทธเจ้า	นายสำรวย	เขมวรรณ	ผู้แจวที่	๓
ข้าพระพุทธเจ้า	นางบุญเรือน	ใจม่วง	ผู้แจวที่	๔
ข้าพระพุทธเจ้า	นายสมชาย	ลีตะระโส	ผู้แจวที่	๕
ข้าพระพุทธเจ้า	นายสุเทพ	นาคสิงห์	ผู้แจวที่	๖ และนายท้ายเรือ

ตามรอยพระบาทพระเทพฯ ด้วยใจรักดี ร่วมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย

นับเป็นบุญชาวสิงห์ยั้งนักหนา
ศุภฤกษ์เมฆคลั่งนทวิ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
ประทับเรือลอยล่องลำสาคร
เรือมาตพระที่นั่งจำปาทอง
จากวัดกลางท่าข้ามล่องน้ำไป
พสกสงขรฝังฝังสมดังจิต
ประดับบ้านวิไลสดใสงาม
ศิลปะพื้นบ้านผ่านถิ่นไหน
การรำไท่นก่อนเก่าของเรามี
เสียดปีกท้องกลองยาวชาวม่าน้ำ
ทั้งเส้นทางยาวไกลหลายกิโล
บ้านโควัง พรเทพ พรทวิ
ต่างถวายพระพรพรังพร้อมกัน
มโหรีปี่พาทย์ลาดตระโพน
เพลงพื้นบ้านฟังเพราะเสนาอติ
ผ่านวัดวามากมายริมสายน้ำ
สมเด็จพระเทพรัตนประพาสาชล
สุดเส้นทางเสด็จขึ้นพิภพทอง
แม่น้ำน้อยแดนดินถิ่นของเรา
อนุรักษ์มรดกตกทอดต่อ
ก้าวตามรอยท่านไปได้ผลบุญ

ศุภวาระเลิศประเสริฐศรี
ร่วมทำดีเทิดให้ถวายพระพร
เสด็จมาเมืองสิงห์อนุสรณ์
แม่น้ำน้อยเกียรติกำจรประจักษ์ใจ
สองฝั่งชลได้มองสุขสดใส
งามวิไลเรือขบวนส่วนติดตาม
หลายถิ่นทิศผู้คนมาล้นหลาม
ทุกเขตคามพร้อมสิ้นร่วมยินดี
ต่างจัดไว้ให้ชมสมศักดิ์ศรี
ก็พร้อมพลจัดแจงแสดงโชว์
เหล่านางรำเยื้องยังมีอีกไซ
ทุกถิ่นที่มีโชว์ตั้งประชัน
ลิกิตเด่นดังสร้างสุขสันต์
อภิวันท์บุษยามารมี
ละครโขนก้อมขวัญวันสุขศรี
สิงห์บุรีมีสุขทั่วทุกคน
ล้วนแหล่งธรรมด้นทุนบุญกุศล
มิ่งมงคลยิ่งใหญ่ในใจเรา
กราบพระใหญ่เรืองรองเฉิดฉาย
ได้กราบเฝ้าพระองค์ผู้ทรงคุณ
มาเกิดหนอจุนเจือช่วยเกื้อหนุน
เทิดพระคุณรักเฝ้าไทยร่วมใจเอย

อาจารย์วิรัตน์ สายสุวรรณ

ศิลปินดีเด่นสาขาวรรณศิลป์ จังหวัดสิงห์บุรีและพสกนิกรชาวสิงห์บุรี
ประพันธ์

เรือมาดจำปาทอง

ปัจจุบันเรือพระที่นั่งเก็บรักษาไว้ที่ วัดจำปาทอง ซึ่งอยู่ในเขตหมู่ที่ ๕ เดินทางจากที่ว่าการอำเภอท่าช้างมาทางจังหวัดสิงห์บุรีตามทางหลวงหมายเลข ๓๔๕๔ ประมาณ ๓ กิโลเมตรเศษ เป็นวัดที่พัฒนาในด้านความเป็นระเบียบ มีสิ่งก่อสร้างที่สวยงามมีแม่น้ำน้อยไหลผ่านทางด้านทิศตะวันออก ซึ่งเป็นเส้นทางกรท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของจังหวัดสิงห์บุรี

บรรณานุกรม

ชะม้าย ทองสวัสดิ์. การปฏิรูปห้องสมุดประชาชน. ราชบุรี :ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคกลาง,
๒๕๑๐.

จังหวัดสิงห์บุรี. คู่มือแหล่งท่องเที่ยวสิงห์บุรี. ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์ (เอกสารอัดสำเนา)
เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. หนังสือที่ระลึกเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิด
ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี อำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี. ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์,
๒๕๐๖.

บริหารงานการศึกษานอกโรงเรียน, สำนัก. วารสารการศึกษานอกโรงเรียน ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๗
กรุงเทพฯ : พิมพ์ไทย, ๒๕๔๐.

ปราณี พ่วงโพธิ์. สิงห์บุรี แหล่งการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี.
ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, ๓๖ หน้า.

มรกต งามภักดี. สิงห์บุรี. กรุงเทพฯ : องค์การค้าของคุรุสภา, ๒๕๔๓, ๑๘๔ หน้า.

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสิงห์บุรี. ศิลปะบนผืนหนังใหญ่วัดสว่างอารมณ์. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์,
๒๕๔๐, ๗๗ หน้า

สืบสานตำนานเมืองสิงห์, ชมรม. ที่ระลึกในงานครบรอบ 100 ปี พระธรรมมุนี (หลวงพ่อบุญ).
ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, 120 หน้า

หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี. โครงการศึกษาเพื่ออนุรักษ์
เมืองโบราณบ้านคูเมือง จังหวัดสิงห์บุรี. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์,
๒๕๔๙, ๑๓๐ หน้า

หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดสิงห์บุรี. แหล่งศิลปกรรมและภูมิ
ปัญญาไทยท้องถิ่น จังหวัดสิงห์บุรี. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, ๒๕๔๔, ๓๒๑ หน้า

<http://kanchanapisek.or.th/kp8/sirindhorn/index.html>

<http://www.thaisnews.com>

<http://www.chaipat.or.th>

<http://www.kingrama2found.or.th>

<http://www.google.co.th/>

คณะผู้จัดทำหนังสือที่ระลึก

ที่ปรึกษา

พระวิมลสุดตาภรณ์	เจ้าอาวาสวัดพิบูลทอง	พระอารามหลวง
นายสมบัติ	สุวรรณพิทักษ์	ผู้อำนวยการสำนักบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน
นางกานดา	ทองคลองไทร	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสิงห์บุรี
นายประพันธ์	สุนทรนันท์	ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษาออกโรงเรียนอำเภอท่าช้าง
นายชะม้าย	ทองสวัสดิ์	ข้าราชการบำนาญ (ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ)

คณะทำงาน

นางอัมพร	ทิพย์ไพฑูรย์
นางอัมพวัน	ทองศรี
นางสาวสุนนธ์	บุตรยี่
นางธัญพร	ราชกรม
นางสาววาทยก	โฉมศรี

